

Laporan Khas Sempena Persidangan Majlis Mesyuarat Negara 2013

HARI SABTU 30 MAC 2013 MASIHI / 18 JAMADILAWAL 1434 HIJRIAH

PERCUMA

Majlis Mesyuarat Negara berakhir dengan jayanya

BANDAR SERI BEGAWAN,
Rabu, 27 Mac. - Persidangan
Mesyuarat Dari Musim
Permesyuaratan Kesembilan
Majlis Mesyuarat Negara
(MMN) yang bersidang bagi
hari yang ke-16 telah pun
berakhir.

Pelbagai isu yang dikemuka-
kan untuk memenuhi
segala permasalahan yang
dikemukakan menerusi Ah-
li-ahli Yang Berhormat yang
dilantik telah disuarakan
dalam Persidangan Mesyua-
rat Dari Musim Permesyua-
ratan Kesembilan MMN.
Segala permasalahan telah
dirungkai dan diberikan
penjelasan dan jawapan
yang diberikan memenuhi
setiap cadangan, saranan
dan persoalan. Apatah lagi
Yang Berhormat Yang
Di-Pertua kebijaksanaan
serta berwibawa telah dapat
memimpin sepanjang Per-
mesyuaratan MMN ini
dengan lancar, terarah dan

Laporan : Hajah Rosidah Haji Ismail

berkesan, dalam suasana
yang penuh harmoni, setia
kawan dan kesepakatan
sekali gus dengan berjaya-
nya mencapai keputusan
yang konkrit lagi bermanfa-
at.

Persidangan Mesyuarat
Dari Musim Permesyuaratan
Kesembilan MMN ini juga
menyenaraikan peruntukan
yang telah diagih-agihkan
kepada semua kementerian
masing-masing untuk melak-
sanakan pelbagai aktiviti
projek yang menjurus untuk
kepentingan rakyat dan
penduduk di negara ini.

Tidak dinafikan rakyat dan
penduduk di seluruh negara
berpeluang mengikuti, me-
ngetahui dan mendengar
dan melihat gambaran
secara jelas segala peranca-
ngan-perancangan yang

telah dibuat dan yang telah
dimukadimahkan oleh
Menteri-Menteri Kabinet
sepanjang perbahasan ini.

Selaku rakyat dan pendu-
duk di negara ini kita
seharusnya menyambut baik
segala perancangan yang
telah dijelaskan dan menjun-
jung kasih kepada Kebawah
Duli Yang Maha Mulia
Paduka Seri Baginda Sultan
Haji Hassanal Bolkiah
Mu'izzaddin Waddaulah ibni
Al-Marhum Sultan Haji Omar
'Ali Saifuddien Sa'adul Khairi
Waddien, Sultan dan Yang
Di-Pertuan Negara Brunei
Darussalam atas keprihati-
nan baginda untuk melihat
pembangunan negara
berjalan lancar mengikut
perancangan yang teliti,
telus, ikhlas dan menepati
keperluan negara.

**YANG Di-Pertua Majlis Mesyuarat Negara (MMN), Yang Berhormat Pehin
Orang Kaya Laila Setia Bakti Diraja Dato Laila Utama Haji Awang Isa
bin Pehin Datu Perdana Manteri Dato Laila Utama Haji Awang Ibrahim
dalam sidang Musim Permesyuaratan Kesembilan MMN.**

YANG DI-PERTUA
MAJLIS MESYUARAT NEGARA

Langkah reformasi, transformasi ke arah merealisasikan Wawasan Brunei 2035

Laporan : Abu Bakar Haji Abdul Rahman
Foto : Mohd. Sahrizal Haji Said

BANDAR SERI BEGAWAN, Khamis, 28 Mac. - Menteri Kesihatan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Johan Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Adanan bin Begawan Pehin Siraja Khatib Dato Seri Setia Awang Haji Mohd. Yusof berkata dengan berlangsungnya Mesyuarat Pertama Dari Musim Permesyuarat Kesembilan Majlis Mesyuarat Negara (MMN) ini menjadikan para ahli-ahlinya semakin dewasa dalam meneliti, menganalisa dan membahaskan sesuatu rancangan dan inisiatif kerajaan.

Walau bagaimanapun jelasnya mereka masih boleh bersama-sama meningkatkan lagi prestasi mereka di dewan yang mulia tersebut.

Dalam membawakan isu-isu yang ingin diusulkan ke dalam dewan tersebut, jelas Menteri Kesihatan, Ahli-ahli Yang Berhormat Yang Dilantik seelok-eloknya membuat penilaian dan perkiraan sama ada isu-isu ini perlu dibincangkan di peringkat dewan atau memadai terus kepada kementerian-kementerian yang berkenaan supaya tindakan segera yang bersesuaian akan dapat diambil.

Ungkap Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Johan Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Adanan dalam ucapan penangguhan sempena Mesyuarat Pertama Dari Musim Permesyuaratan Kesembilan MMN di Bangunan MMN, di sini.

Jelasnya, dengan yang sedemikian mereka akan dapat menumpukan perbincangan yang lebih berbentuk holistik, fokus, strategik serta lebih besar untuk kebaikan semua lapisan rakyat dan negara seperti mana kurnia titah Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam semasa Istiadat Pembukaan Rasmi Mesyuarat Pertama Dari Musim Permesyuaratan Kesembilan MMN pada 7 Mac lalu.

Terangnya, Ahli-ahli Yang Berhormat perlu menyedari dan mengetahui bahawa setengah pendekatan program dan kemudahan yang telah disediakan oleh pihak kerajaan mempunyai asas-asas atau dasarnya bagi kepentingan negara dan generasi akan datang, di samping usaha-usaha kerajaan mahupun langkah-langkah reformasi atau transformasi yang telah dibincangkan di sepanjang permesyuaratan mereka itu mempunyai tujuan yang sama iaitu ke arah merealisasikan Wawasan Brunei 2035.

“Di samping itu, bagi pihak kerajaan kita sentiasa mengalu-alukan dan membuka ruang luas bagi permuzakarah dan perbincangan bersama Ahli-ahli Yang Berhormat yang mana sebarang kemusykil daripada pihak rakyat dan penduduk akan dapat diutarakan ke pihak kementerian atau jabatan berkenaan untuk diselesaikan mengikut keperluan dan keutamaan, di samping mengambil kira peraturan-peraturan yang sedia wujud.

“Dengan ini juga, permasalahan terus diberi perhatian segera tanpa melengah-lengahkan, apatah lagi bila perkara atau isu berkenaan boleh menjejaskan kesejahteraan dan kebajikan rakyat dan penduduk negara ini,” ujar Yang Berhormat.

Tambahnya, dalam kita sama-sama meneliti rancangan serta projek serta pembangunan negara di majlis ini, kita juga dapat mengongsikan betapa kerajaan telah dan akan terus menyediakan pelbagai prasarana dan akan terus memberi fokus kepada infrastruktur pembangunan termasuk perumahan dan kemudahan awam yang berkualiti tinggi dan berdaya tahan sebagai pemangkin kepada sosioekonomi negara untuk kemudahan dan keselesaan dan seterusnya bagi meningkatkan kesejahteraan dan kualiti kehidupan rakyat dan penduduk negara.

Ini tegasnya termasuklah program-program bagi memperkukuhkan lagi sektor swasta termasuk perniagaan SME bagi mendukung aktiviti-aktiviti perdagangan, perniagaan, perekonomian dan pelaburan.

“Ini jelas terbukti dengan kurnia titah Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam semasa Istiadat Pembukaan Rasmi Mesyuarat Pertama Dari Musim Permesyuaratan Kesembilan MMN di mana baginda telah memperkenankan bagi Cukai Harta Pusaka (Estate Duty) ditiadakan mulai 1 Januari 2013,” terang beliau.

Jelasnya lagi ini termasuk juga mana-mana Cukai Harta Pusaka yang masih tertunggak akan turut dihapuskan dari kira-kira dan dengan kemurahan, keprihatinan dan pandangan jauh Kebawah Duli Yang Maha Mulia baru-baru ini baginda juga telah melimpahkan kurnia perkenan bagi pengecualian dari membayar Cukai Setem untuk diberikan dan dilaratkan kepada mana-mana instrumen yang melibatkan pemindahan

MENTERI Kesihatan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Johan Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Adanan bin Begawan Pehin Siraja Khatib Dato Seri Setia Awang Haji Mohd. Yusof.

milik harta mahupun saham di antara pemilik dengan tanggungan (dependent) sahaja.

Dalam hal ini terangnya, mereka semua menyebarkan setinggi-tinggi yang tidak ternilai dan menjunjung kasih ke hadapan majlis Kebawah DYMM Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam atas kurnia perkenan baginda terhadap kedua-dua perkara tersebut di mana setentunya bukan sahaja tidak memberikan bebanan kepada mereka yang berkenaan malahan juga meningkatkan lagi pelaburan dan memperkukuhkan perekonomian di negara ini.

Pemedulian dan keprihatinan baginda ini terangnya adalah juga sungguh jelas dan nyata di dalam memastikan setiap rakyat dan penduduk di negara ini akan turut sama-sama menikmati kesejahteraan, kemajuan dan perkembangan negara.

Malah keprihatinan ini tegasnya, jelas tercermin dengan adanya penyediaan pelbagai kemudahan lebih-lebih lagi peluang yang terbuka luas melangkaui bukan sahaja semata-mata di bidang pendidikan, kesihatan, keagamaan, perniagaan, perekonomian, komunikasi, ICT dan tenaga, malahan pihak kerajaan juga ada memberikan bantuan sosioekonomi ataupun bantuan kebajikan bulanan kepada mereka yang berhak menerimanya semata-mata bagi meringankan bebanan mereka.

Tambahan itu, didukung lagi dengan pelbagai program galakan yang memberi peluang luas untuk berkecimpung dalam usaha-usaha membangun dan mengukuhkan perekonomian, perniagaan, perusahaan dan peluang pekerjaan yang lebih marketable.

Untuk itu tekannya, pelaburan kerajaan yang sangat tinggi nilainya sewajarnya dimanfaatkan sebaik-baiknya

oleh rakyat dan penduduk di negara ini semata-mata untuk menanai tanggungjawab dalam banyak hal terutama sekali bergerak aktif memajukan negara termasuk memelihara keamanan dan kemakmuran negara.

“Ini adalah seperti mana jua yang dihasratkan oleh Kebawah DYMM Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam baru-baru ini sempena Hari Kebangsaan Negara Brunei Darussalam Ke-29, baginda antara lain telah bertitah:

“Beta mahu biarlah rakyat responsif terhadap usaha-usaha kerajaan untuk negara.

Sekurang-kurangnya mereka itu dapat memahami aspirasi kerajaan melakukan sesuatu rancangan itu. Mereka tidak boleh lepas pandang atau berkata tidak tahu kerana perbuatan lepas pandang atau berkata tidak tahu itu adalah amat memalukan bagi suatu bangsa yang sedang membangun.

Dalam era perlumbaan hari ini, kita selaku rakyat tidaklah boleh tercicir dari turut mendukung gagasan negara. Jika tercicir, bermakna kita tertinggal di belakang dan terpinggir. Sesiapa pun mestilah turut berkayuh menuju matlamat yang dituju.”

Dalam ucapan penangguhan tersebut Menteri Kesihatan juga berkata sebagai rakyat dan penduduk negara ini yang bernaung di bawah kepimpinan raja yang berdaulat Kebawah DYMM Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam hendaklah menghargai dan menyanjung tinggi ke atas keprihatinan dan hasrat murni baginda seperti yang dititahkan supaya rakyat berperanan sama-sama menyumbang khidmat bakti bukan setakat hanya

sama-sama dalam satu perahu, tetapi tidak berkayuh dan hanya menjadi penumpang atau selaku penonton sahaja.

Jika kita bersikap sedemikian tegasnya sudah setentunya akan tidak maju malahan tertinggal ke belakang.

Dari itu tambahnya, baginda sangat berpandangan jauh ke hadapan dan inginkan bagi setiap warga di Negara Brunei Darussalam ini memainkan peranan sama-sama turut berkayuh sebagai *contributor* iaitu menyumbang sama ada dari aspek tenaga, profesion, buah fikiran, dedikasi dan komited mengikut kepakaran dan keupayaan masing-masing.

Dalam hubungan ini beliau juga menyeru agar masyarakat hendaklah mengubah minda untuk sentiasa berkarih berusaha dan bekerja keras apatah lagi bagi mereka yang berkeupayaan secara fizikal dan jangan terlalu membudayakan sikap memintaminta atau berasa *complacent*.

“Kita mahukan masyarakat yang produktif dan rajin berusaha untuk mencapai kecemerlangan bukan hanya leka semata-mata bersandarkan kepada bantuan kerajaan tetapi juga kesepaduan dan kesepakatan semua pihak iaitu memberikan sumbangan mengikut peranan dan keupayaan masing-masing yang semuanya secara kolektif akan memberi nilai tambah yang tinggi (value added) dalam mengukuhkan pembangunan negara,” tegas Menteri Kesihatan.

Dengan cara sedemikian, insya-Allah ianya akan dapat meningkatkan kualiti kehidupan yang lebih baik dan berdaya tahan seterusnya menyumbang kepada memacu ke arah kepesatan pembangunan dan kemajuan negara yang lebih dinamik, berdaya saing dan berdaya tahan.

Isu pembuangan sampah kerana sikap orang ramai sendiri

Laporan : Hajah Rosidah Haji Ismail

Foto :

Haji Ariffin Haji Mohd. Noor, Masri Osman

BANDAR SERI BEGAWAN, Selasa, 26 Mac. - Isu membuang sampah di tepi-tepi jalan ini dengan tidak menggunakan kontena pembuangan sampah dengan betul serta membakar sampah di dalamnya adalah satu perkara yang masih belum dapat diatasi dengan sepenuhnya kerana masih ada di kalangan orang ramai yang masih kurang bertanggungjawab dan membuang sampah sewenang-wenangnya di merata tempat dan bukan di tempat yang disediakan.

Perkara tersebut dijelaskan oleh Menteri Pembangunan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Indera Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Suyoi bin Haji Osman pada Sidang Mesyuarat Pertama Dari Musim Permesyuaratan Kesembilan Majlis Mesyuarat Negara yang bersidang bagi hari yang ke-15.

Menurut Yang Berhormat, pihak kementerian lebih cenderung jika sampah tersebut dikutip daripada setiap rumah kemudian dibawa terus ke tempat pembuangan sampah di Sungai Paku kerana cara ini lebih sistematik, kemas dan mudah. Tetapi apa yang dikesalkan masih ramai yang enggan untuk berbuat demikian kerana tidak mahu membuat pembayaran pengutipan sampah. Mereka lebih suka menghantar sampah mereka ke tempat-tempat pembuangan sampah dan ada yang membuangnya di tepi-tepi jalan saja.

Di beberapa tempat pembuangan sampah, ada penjaga yang ditugaskan kerana ada berlakunya kerosakan di atas kontena-kontena yang telah pun disediakan seperti dibakar dan sebagainya, jelas Yang Berhormat lagi.

Yang Berhormat menjelaskan demikian semasa menjawab persoalan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Awang Haji Ramli bin Haji Lahit mengenai sampah yang dibuang di tepi-tepi jalan, membakar sampah di kontena yang disediakan serta penggunaan kontena pembuangan sampah yang tidak betul sehingga boleh menyebabkan pencemaran udara dan alam sekitar.

Menjawab persoalan seterusnya mengenai rancangan Kementerian yang berkaitan untuk memperbaiki dan memperketatkan arahan-arahan, peraturan-peraturan dan undang-undang mengenai pembuangan atau pelupusan sampah yang tidak teratur ini, Yang Berhormat Menteri Pembangunan berkata belum ada sebarang undang-undang dikenakan bagi pembuangan sampah sesuka hati.

"Buat pada masa ini belum ada sebarang undang-undang yang boleh dikenakan bagi mendenda mereka yang membuang sampah sesuka hati tetapi perkara ini dalam kajian pihak kementerian. Insya-Allah jika undang-undang sedemikian dapat dikuatkuasakan dari segi *enforcement*, undang-undang sedemikian akan diperkenalkan jua bagi mengatasi pembuangan dan pelupusan sampah yang tidak menentu," ujar Yang Berhormat.

Seterusnya Yang Berhormat menambah bahawa apa yang sedang digubal pada masa ini ialah Environmental Protection and Management Order yang mengandungi dua elemen penting iaitu:

1) Environmental Impact Assessment and Pollution Control; dan 2) Toxic and Hazardous Waste Control Order.

Yang Berhormat Menteri Pembangunan berharap dengan adanya kedua akta ini nanti akan dapat menguatkuasakan apa jua pelanggaran yang dilakukan oleh orang-orang awam.

MENTERI Pembangunan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Indera Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Suyoi bin Haji Osman.

Kesepakatan penting di kalangan Ahli MMN

Laporan : Siti Zaleha Haji Jalil

BANDAR SERI BEGAWAN, Rabu, 27 Mac. - Majlis Mesyuarat Negara (MMN) dalam strukturnya yang diperuntukkan oleh Perlembagaan, seperti sekarang ini akan berjaya dimantapkan sebagai modaliti permesyuaratan mengikut calak Negara Brunei Darussalam dengan kesedaran serta kesepakatan setiap Ahli-ahlinya pada masa ini dan masa akan datang.

Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri, Yang Berhormat Pehin Udana Khatib Dato Paduka Seri Setia Ustaz Haji Awang Badaruddin bin Pengarah Dato Paduka Haji Othman menjelaskan kepentingan perpaduan dan kesepakatan di kalangan Ahli-ahli Majlis dalam mendukung dan menjunjung tinggi hasrat, harapan dan jangkaan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan Haji Hassanal Bolkiah Mu'izzaddin Waddaulah ibni Al-Marhum Sultan Haji Omar 'Ali Saifuddin Sa'adul Khairi Waddien, Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam, dalam penggulungan hujahnya pada Majlis Mesyuarat Pertama Dari Musim Permesyuaratan Kesembilan MMN yang berlangsung di Dewan MMN, di sini.

"Semua Ahli Majlis ini walaupun bertaraf Ahli Rasmi dan Ahli Yang Dilantik mewakili pihak dan kalangannya, namun mereka dalam menunaikan tanggungjawab masing-masing tidak dihasratkan untuk berpihak-pihak. Lihat saja susun atur kerusi meja kita pada masa ini.

Tidak berhadap-hadapan maksudnya Ahli Rasmi dan Ahli Tidak Rasmi menghadap kepada Ahli Rasmi tidak berkonfrontasi. Benar kita didudukkan secara berkumpulan, berkelompok tetapi nyatanya kita duduk menghadap ke hadapan, di mana ada Yang Berhormat Yang Di-Pertua dan di belakang kerusi Yang Berhormat Yang Di-Pertua dindingnya terdapat logo dengan semboyan 'Adil Laila Bahagia'," ujar Yang Berhormat.

Yang Berhormat seterusnya menambah, Ahli-ahli yang sedang dan akan menduduki MMN ini apa pun tarafnya rasmi dan yang dilantik dan pada masa akan datang, dalam setiap deliberasi permesyuaratan mereka akan sentiasa berharap reda dan ampun Allah Subhanahu Wata'ala dan sayugia berkhidmat dengan semangat demikian kepada Negara, Rajanya yang berdaulat dan rakyat serta penduduknya yang taat.

Sudah setentunya, katanya, dalam struktur dan susun atur kedudukan Ahli-ahli MMN sedemikian itu yang mana pada masa ini ahli rasmi dan Ahli-ahli yang dilantik dengan susun atur yang sedemikian, nyatalah bahawa tidak dihasratkan untuk berpihak-pihak demi Negara Brunei Darussalam.

Pelbagai usaha kurangkan kesesakan di jalan raya

Laporan : Hajah Rosidah Haji Ismail

BANDAR SERI BEGAWAN, Selasa, 26 Mac. - Kementerian Pembangunan dan Jabatan Kerja Raya (JKR) sudah melaksanakan pelbagai usaha seperti mengenal pasti yang mana kawasan kesesakan yang sering berlaku bagi memastikan keselamatan bagi pemandu dan pejalan kaki.

Perkara ini dijelaskan oleh Menteri Pembangunan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Indera Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Suyoi bin Haji Osman pada Sidang Mesyuarat Pertama Dari Musim Permesyuaratan Kesembilan Majlis Mesyuarat Negara yang bersidang bagi hari yang ke-15.

Yang Berhormat Menteri Pembangunan menjelaskan semasa menjawab pertanyaan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Awang Haji Tahamit bin Haji Nudin mengenai perancangan membina *flyover* di jalan-jalan utama bagi menggantikan lampu-lampu isyarat untuk mengatasi kesesakan-kesesakan jalan raya yang sering berlaku di jalan-jalan utama yang menuju

ke Bandar Seri Begawan. Dan alternatif yang akan digunakan jika terdapat kejadian-kejadian yang tidak diingini seperti kemalangan misalnya seperti di Lebuhraya Tutong-Muara dan Tungku Link.

Yang Berhormat Menteri Pembangunan menyatakan cara mengurangkan kesesakan ini sama ada memadai dengan melebarkan jalan raya berkenaan atau membuat *slip road* (jalan susur) atau perlu membuat jalan raya tambahan tertakluk kepada kedudukan jalan seperti membuat Jalan Penghubung Jerudong-Tungku atau membuat *interchange* seperti yang dibina sekarang di beberapa tempat dan kawasan.

Tempat-tempatnya ialah seperti di Pusat Keliling Berakas, Jalan Babu Raja yang bertembung dengan Jalan Tutong, Jalan Telanai dengan Jalan Gadong dan di Bukit Beruang, Tutong. Kita juga boleh membina jambatan jika bersesuaian seperti Projek Jambatan Sungai Kebun yang diharapkan apabila ia siap nanti akan dapat mengurang-

kan jumlah kenderaan-kenderaan yang menggunakan Jalan Tutong dari Kawasan Lumapas dan Kasat. Buat pada masa ini, jabatan juga membuat kajian bagi membina jambatan dari Kawasan Lumapas menuju ke Jalan Telanai melalui Pulau Rangu. Di samping itu, JKR juga membuat kajian terperinci terhadap kesan membina *skyway* di kawasan-kawasan yang mengalami kesesakan lalu lintas termasuklah Jalan Tutong dan Jalan Gadong.

Di kawasan-kawasan yang bersesuaian termasuk pusing keliling, lampu isyarat juga akan digunakan bagi meningkatkan lagi keselamatan di jalan raya dan mengurangkan kesesakan.

Dan satu kaedah yang sudah terbukti berjaya mengurangkan kesesakan ialah melalui kaedah atau kemudahan *park and ride* seperti yang diadakan di Hospital Raja Isteri Pengiran Anak Saleha (RIPAS).

Kaedah ini, tambah Yang Berhormat, mungkin dapat diperkenalkan di kawasan-kawasan lain seperti kawasan komersial Gadong dan Kiulap. Ini adalah penyelesaian dalam pemikiran pihak Kementerian Pembangunan untuk mengadakkannya nanti jika diperlukan.

Jawatankuasa pandu pelaburan industri hiliran minyak dan gas diperkenankan

Laporan : Abu Bakar Haji Abdul Rahman
Foto : Mohd. Sahrizal Haji Said

BANDAR SERI BEGAWAN, Khamis, 28 Mac. - Menteri Tenaga di Jabatan Perdana Menteri (JPM), Yang Berhormat Pehin Datu Singamanteri Kolonel (B) Dato Seri Setia (Dr.) Awang Haji Mohammad Yasmin bin Haji Umar berkata jika dilihat dengan teliti negara telah banyak kehilangan peluang untuk mengembangkan aktiviti perekonomian tempatan yang mampu membangun lebih banyak Perusahaan Kecil dan Sederhana (SME) sambil menyediakan lebih banyak peluang pekerjaan.

Maka dengan itulah terangnya Jabatan Tenaga secara kerjasama dengan Lembaga Kemajuan Ekonomi Brunei (BEDB) sentiasa berusaha menarik syarikat-syarikat antarabangsa untuk melabur di dalam aktiviti-aktiviti hiliran (downstream) yang menggunakan minyak atau gas.

Dalam hubungan itu sebuah jawatankuasa pandu bagi pelaburan dalam industri hiliran minyak dan gas yang dipengerusikan oleh Menteri Kewangan Kedua di JPM telah pun diperkenankan bagi memata-matai dan memastikan pelaburan dan pembangunan industri hiliran ini benar-benar dapat memenuhi kehendak negara termasuklah dalam hal ehwal kesihatan, keselamatan dan alam sekitar.

Menteri Tenaga, Yang Berhormat Pehin Datu Singamanteri Kolonel (B) Dato Seri Setia (Dr.) Awang Haji Mohammad Yasmin mengemukakan perkara tersebut dalam ucapan penangguhannya sempena Mesyuarat Pertama Dari Musim Permesyuaratan Kesembilan Majlis Mesyuarat Negara (MMN) di Bangunan MMN, di sini.

Jelasnya, bagi menempatkan industri-industri ini selain daripada Pulau Muara Besar, kerajaan juga telah mengenal pasti beberapa kawasan baru yang bersesuaian termasuklah di kawasan Bukit Panggal dan Kuala Balai Belait selain terus mengenal pasti kawasan-kawasan yang boleh dijadikan tapak perindustrian dan perkilangan yang bersesuaian.

Namun apa yang penting tegasnya, setiap projek industri yang akan

diperkenalkan itu mestilah memenuhi syarat-syarat yang ketat termasuklah kewajipan melaksanakan Environmental Impact Assessment (EIA).

Dalam hubungan ini terangnya Negara Brunei Darussalam telah pun menubuhkan Brunei National Energy Research Institute (BNERI) di mana pusat tersebut akan membantu dalam penyediaan polisi dan perancangan dalam hal ehwal pembangunan tenaga yang akan berdaya tahan untuk generasi masa hadapan selain di harap memberi dorongan dan minat kepada penyelidikan.

Menyentuh perkara yang berkaitan dengan bekalan elektrik negara, Yang Berhormat menerangkan bahawa kestabilan ekonomi banyak bergantung kepada adanya bekalan elektrik yang mencukupi dan stabil.

Justeru itu katanya dalam usaha-usaha yang lebih fokus pengurangan gangguan sebanyak 37 peratus telah dicapai pada tahun 2012 berbanding dengan 2010 selain dari itu efisiensi penjanaan tenaga di Stesen Bukit Panggal telah ditingkatkan kepada 47 peratus manakala bagi Lumut Co-Gen pula setelah kerja-kerja yang sama selesai dilaksanakan, kita akan memperolehi efisiensi setinggi 60 peratus.

Peratus ini tegasnya adalah jauh lebih dari tinggi dan purata efisiensi 23 peratus yang di stesen-stesen lama yang berasaskan kepada *single cycle*.

Selain itu terangnya, penambahan kapasiti sebanyak 66 megawatt di stesen Janakuasa Lumut akan dapat menampung peningkatan permintaan bagi bekalan tenaga elektrik di Daerah Belait termasuklah permintaan tambahan dari sektor-sektor industri bagi tempoh 10 tahun akan datang.

Yang Berhormat menekankan jika kita dapat meningkatkan dan mengekalkan efisiensi dalam penjanaan tenaga, kos penjanaan insya-Allah akan dapat diturunkan dari jumlah yang diperbelanjakan sekarang.

Sementara dalam menyentuh hal tarif baru dan pemasangan meter prabayar beliau menerangkan bahawa Jabatan

MENTERI Tenaga di Jabatan Perdana Menteri (JPM), Yang Berhormat Pehin Datu Singamanteri Kolonel (B) Dato Seri Setia (Dr.) Awang Haji Mohammad Yasmin bin Haji Umar.

Perkhidmatan Elektrik telah dan akan terus mengadakan jerayawara di keempat-empat buah daerah serta mengedarkan risalah-risalah dan sebagainya bagi meningkatkan kesedaran mengenai tarif baru yang diperkenalkan tersebut.

Ujarnya, Jabatan Tenaga mengambil maklum dan akan memberikan perhatian secara fokus ke atas perkara-perkara yang disampaikan oleh Ahli-ahli Yang Berhormat selain keresahan yang disampaikan ini akan dianalisa dengan teliti oleh Jabatan Perkhidmatan Elektrik (JPE) bagi mengetahui masalah yang dihadapi oleh sebahagian pengguna dan seterusnya untuk memikirkan bagaimana kes-kes yang benar-benar memerlukan bantuan ditangani

dengan sebaik-baiknya.

Sehubungan dengan hal ini, terangnya Jabatan Tenaga dan JPE akan bekerjasama dengan rapat dengan para penghulu dan ketua-ketua kampung agar dapat tujuan kerajaan dalam memperkenalkan tarif baru ini dan meter prabayar ini akan benar-benar dapat difahami oleh pihak-pihak berkenaan.

"79 peratus pelanggan kini membayar lebih rendah atau sekurang-kurangnya sama dengan apa yang mereka bayar semasa kita menggunakan tarif yang lama. Bagi pengguna dari kalangan 10 peratus tertinggi, pihak Jabatan Perkhidmatan Elektrik akan melihat perkara ini secara mikro termasuklah dengan menghubungi mereka dan mengetahui kenapakah penggunaan mereka berada di tahap yang tinggi sehingga ada yang bersamaan dengan penggunaan 12 biji penghawa dingin 2 horsepower selama 12 jam sehari," ujar beliau lagi.

Dalam pada itu tambahnya, JPE juga akan mengambil langkah-langkah bersesuaian untuk membantu mereka menurunkan kadar pemakaian elektrik misalnya dengan tatacara penggunaan yang lebih berhemah dan bagi mana-mana keluarga yang telah dipertimbangkan sebagai benar-benar memerlukan termasuklah mereka yang berada di dalam kumpulan pemakaian tinggi, pemasangan 2 meter prabayar akan dilaksanakan bagi membantu mengurangkan kos elektrik mereka masing-masing sehingga 30 peratus.

Buat pertama kalinya, terang Yang Berhormat, terdapat penurunan tunggakan bil elektrik bagi sektor perumahan iaitu dari BND154 juta pada tahun 2011 kepada BND148 juta pada tahun 2012 dan ini adalah sangat signifikan kerana menampilkan satu *reverse trend* yang belum pernah dilihat sebelum ini.

Hukum Kanun Jenayah Syariah menjadi undang-undang negara

Laporan : Nooratini Haji Abas
Foto : Haji Ariffin Haji Mohd. Noor

BANDAR SERI BEGAWAN, Rabu, 27 Mac. - Hukum Kanun Jenayah Syariah akan menjadi undang-undang negara, sementara sistem Kesultanan Melayu Islam sebagai teras pemerintahan turun-temurun negara dan adat resam bersendikan Islam sebagai simbol tamadun negara.

Menteri Hal Ehwal Ugama, Yang Berhormat Pengiran Dato Seri Setia Dr. Haji Mohammad bin Pengiran Haji Abdul Rahman menjelaskan demikian semasa dalam hujah penggulangan pada Penutup Mesyuarat Pertama Dari Musim Permesyuaratan Kesembilan Majlis Mesyuarat Negara (MMN) bagi tahun 2013, berlangsung di Dewan MMN, petang tadi.

Dalam pada itu Yang Berhormat berkata, pendidikan agama abad ke-21 telah diangkat kedudukannya pada tempat sewajarnya sesuai dengan Perlembagaan Negara Brunei Darussalam yang menjadikan Islam sebagai agama rasmi negara dan Melayu Islam Beraja (MIB) sebagai falsafah negara.

Menurutnya, kesemua faktor-faktor utama tersebut sumbernya ialah pendidikan agama. Pendidikan agama itulah mahkota dan untuk menjaga mahkota yang cantik itu ialah pewujudan Perintah Pendidikan Ugama Wajib 2012, yang telah dilaksanakan pada awal Januari 2013 yang lalu.

"Semua ini adalah berkat pandangan jauh Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam untuk melihat generasi yang seimbang memiliki ciri-ciri duniawi dan ukhrawi yang akan menyelamatkan negara kita dari perkara yang tidak diinginkan di masa hadapan," ujarnya.

Kerana itu pelaksanaan Perintah Pendidikan Ugama Wajib 2012 pada awal tahun 2013, jelasnya adalah amat wajar dan perlu.

Melaluinya, jelas Yang Berhormat, bahawa ia akan menjadi wadah untuk melahirkan generasi lebih ber-

MENTERI Hal Ehwal Ugama, Yang Berhormat Pengiran Dato Seri Setia Dr. Haji Mohammad bin Pengiran Haji Abdul Rahman

ilmu, malah lebih berakhlak serta mampu untuk menghindarkan mereka dari gejala buruk sosial dan penyakit masyarakat yang membebankan negara.

"Alhamdulillah, di samping menangani pendidikan agama/Arab di peringkat rendah, menengah, dan tinggi, kementerian tersebut juga menyediakan pendidikan agama sepanjang hayat yang dikendalikan oleh jabatan-jabatan dan institusi-institusi di bawahnya seperti Pusat Da'wah Islamiah, Jabatan Hal Ehwal

Masjid, masjid-masjid, surau-surau, sekolah-sekolah agama di seluruh negara dan lain-lain," jelasnya.

Pada masa yang sama, menurut Yang Berhormat ianya dimeriahkan lagi oleh kelas-kelas belajar Al-Qur'an, kelas-kelas fardu ain dan fardu kifayah bagi kanak-kanak dan orang-orang dewasa, malah sampai kepada mempelajari kitab-kitab agama Turath Islami yang dianjurkan oleh Kolej Universiti Perguruan Ugama Seri Begawan (KUPU SB).

Permasalahan penggunaan tulisan Jawi

BANDAR SERI BEGAWAN, Rabu, 27 Mac. - Pendidikan agama serta segala hal ehwal agama adalah berhubung rapat dengan tulisan Jawi kerana huruf-huruf Jawi itu bersumber dari huruf-huruf Al-Qur'an.

Menteri Hal Ehwal Ugama, Yang Berhormat Pengiran Dato

Laporan : Siti Zaleha Haji Jalil

Seri Setia Dr. Haji Mohammad bin Pengiran Haji Abdul Rahman menekankan kepentingan tulisan Jawi serta permasalahan mengenai penggunaannya di negara ini dalam

penggulangan hujahnya pada Majlis Mesyuarat Pertama Dari Musim Permesyuaratan Kesembilan Majlis Mesyuarat Negara (MMN) yang berlangsung di Dewan Majlis, di sini.

ANTARA Setiausaha-Setiausaha Tetap dan Timbalan Setiausaha Tetap yang hadir.

"Sayangnya tulisan Jawi di negara kita mengalami sedikit permasalahan kerana cara mengeja yang berbeza-beza. Walaupun masalah itu boleh dikatakan kecil, tetapi ia membingungkan anak-anak kita. Kalau pada zaman dahulu kita semua mengikut sistem ejaan Za'ba, namun sekarang beberapa perubahan telah berlaku. Oleh yang demikian, di dewan yang mulia ini, kaola sukacita menyeru semua pihak yang berkenaan supaya bertindak segera untuk menyelesaikan perkara ini dengan kesepakatan yang konkrit," ujar Yang Berhormat.

Menurut Yang Berhormat, Jawatankuasa Penyelarasan Ejaan Jawi telah pun wujud yang dianggotai oleh tiga orang pegawai dari kementerian iaitu Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan, Kementerian Pendidikan dan Kementerian Hal Ehwal Ugama.

Yang Berhormat terdahulu menyeru supaya langkah-langkah dan tindakan sepatutnya diambil dalam penyelarasan tulisan Jawi sebelum menerbit-

kan buku- buku teks mata pelajaran agama dalam Jawi, supaya terbitnya nanti sempurna dalam bentuk ejaan yang disepakati.

"Jika kita berjaya mengatasi masalah tulisan Jawi ini, bermakna kita telah mencapai satu lagi kejayaan negara yang patut dibanggakan yang akan menjadi warisan kita turun-temurun di negara ini bahkan juga di rantau ini," jelas Yang Berhormat.

Yang Berhormat menambah, walaupun kita bangga tulisan Jawi diletakkan 'di atas' berbanding tulisan yang lain dan lebih besar saiznya, tapi kita belum menjaganya dengan baik kerana terdapatnya kesilapan dalam ejaannya dan seterusnya berharap pihak-pihak bertanggungjawab akan mengambil berat pada memantau, menasihatkan dan mengarahkan, bahkan jika ada Akta yang bersesuaian membawa sesiapa yang tidak patuh terhadap ketepatan tulisan Jawi itu kepada pihak pengadilan.

Tulisan Jawi sangat rapat dengan pendidikan agama

MENTERI Hal Ehwal Ugama, Yang Berhormat Pengiran Dato Seri Setia Dr. Haji Mohammad bin Pengiran Haji Abdul Rahman.

“APA yang kita inginkan ialah penyelarasan tulisan Jawi. Ini kita baru bercakap tentang tulisan Jawi dalam Jawi. Kita belum bercakap mengenai tulisan Jawi yang dipindahkan ke dalam Rumi. Itu satu perkara lain lagi yang juga memerlukan perhatian dan tindakan kemudian

Laporan :
Nooratini Haji Abas
Foto : Haji Ariffin Md Noor

BANDAR SERI BEGAWAN, Rabu, 27 Mac. - Menteri Hal Ehwal Ugama, Yang Berhormat Pengiran Dato Seri Setia Dr. Haji Mohammad bin Pengiran Haji Abdul Rahman menyatakan bahawa pendidikan agama dan segala hal ehwal agama itu sebenarnya sangat rapat hubungannya dengan tulisan Jawi.

“Melihat tulisan Jawi samalah juga kita melihat huruf-huruf Al-Qur’an, kerana huruf-huruf Jawi itu bersumber dari huruf-huruf Al-Qur’an kecuali ada beberapa huruf yang tidak ada di dalam Al-Qur’an. Inilah keistimewaan dan kelebihan tulisan Jawi berbanding tulisan-tulisan lain di dunia ini,” jelasnya.

Yang Berhormat menghuraikan hujah tersebut semasa mengemukakan perbahasan persidangan Mesyuarat Pertama Dari Musim Permesyuaratan Kesembilan Majlis Mesyuarat Negara (MMN) bagi tahun 2013, di Dewan MMN, di sini.

“Sayangnya tulisan Jawi di negara kita mengalami sedikit permasalahan kerana cara mengeja yang berbeza-beza. Walaupun masalah itu boleh dikatakan kecil, tetapi ia membingungkan anak-anak kita. Kalau pada zaman dahulu kita semua mengikut sistem ejaan Za’ba, namun sekarang beberapa perubahan telah berlaku,” ujarnya.

Yang Berhormat menyeru semua pihak yang berkenaan supaya bertindak segera untuk menyelesaikan perkara ini dengan kesepakatan yang konkrit.

“Apa yang kita inginkan ialah penyelarasan tulisan Jawi. Ini kita baru bercakap tentang tulisan Jawi dalam Jawi. Kita belum bercakap mengenai tulisan Jawi yang dipindahkan ke dalam Rumi. Itu satu perkara lain lagi yang juga memerlukan perhatian dan tindakan kemudian,” tambahnya.

Dalam pada itu, Yang Berhormat menyatakan bahawa dalam masa yang terdekat ini akan diterbitkan buku-buku teks mata pelajaran agama dalam Jawi, supaya ia sempurna dalam bentuk ejaan yang disepakati.

Menurutnya, jika kita berjaya mengatasi masalah tulisan Jawi ini, bermakna kita telah mencapai satu lagi kejayaan negara yang patut dibanggakan yang akan menjadi warisan kita turun-temurun di negara ini bahkan juga di rantau ini.

Yang Berhormat juga berharap pihak-pihak bertanggungjawab mengambil berat pada memantau, menasihatkan dan mengarahkan, bahkan jika ada akta yang bersesuaian membawa sesiapa yang tidak patuh itu kepada pihak pengadilan.

Program tertentu diperlukan untuk basmi kemiskinan

Laporan :
Nooratini Haji Abas
Foto : Haji Ariffin Md Noor

BANDAR SERI BEGAWAN, Rabu, 27 Mac. - Usaha untuk membasmi kemiskinan ke tahap sifar tidak berjaya dan memerlukan penyediaan peluang pekerjaan bagi mereka yang menganggur dengan membuat program-program tertentu bagi membantu penerima-penerima bantuan sekali gus mengeluarkan mereka daripada belenggu kemiskinan.

Selain itu, skim bantuan yang diberikan kepada golongan miskin tidak efektif untuk membasmi kemiskinannya dan ia perlu dikaji semula.

Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Pekerma Laila Diraja Dato Seri Setia Awang Haji Hazair bin Haji Abdullah menyatakan perkara itu semasa mengemukakan perbahasan pada Mesyuarat Pertama Dari Musim Permesyuaratan Kesembilan Majlis Mesyuarat Negara (MMN) bagi tahun 2013, berlangsung di Dewan MMN, petang tadi.

Menurut Yang Berhormat, kita perlu memahami bahawa matlamat ke arah membasmi kemiskinan adalah merupakan

matlamat jangka panjang negara yang tidak akan dapat dicapai dalam masa setahun dua, akan tetapi persiapan dan perancangan termasuk strategi perlu dipersiapkan ke arah mencapai matlamat berkenaan.

“Alhamdulillah, kajian telah dilaksanakan mengenai pendekatan dan tindakan secara holistik dan bersepadu dalam mengatasi masalah kemiskinan dan mencapai matlamat kemiskinan sifar di negara ini,” tambahnya.

Kajian tersebut juga, jelasnya, termasuk bagaimana untuk menjadikan bantuan kebajikan yang diberikan berdaya tahan atau ‘sustainable’.

“Hasil daripada kajian tersebut Kerajaan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam melalui agensi-agensi yang berkenaan telah mula bergerak melaksanakan pelbagai strategi dan program,” ujarnya.

Kerajaan juga, jelasnya, berusaha dalam menangani isu kemiskinan dengan penyediaan Skim Tabung Amanah Pekerja

(TAP) dan ‘Supplemental Contributory Pension’ (SCP) yang merupakan program jaminan sosial yang sangat penting dalam menjaga kesejahteraan dan kebajikan rakyat dan penduduk selepas dan dalam persaraan.

“Jika pencarum SCP meninggal dunia dan telah mencarum secara aktif sehingga sebulan sebelum ianya meninggal, balu dan anak-anaknya akan menerima secara terkumpul sebanyak BND400 sebulan untuk 15 tahun melalui ‘Survival Fund Program’ berkenaan,” jelasnya.

Yang Berhormat menjelaskan bahawa TAP juga bekerjasama dengan agensi-agensi kerajaan yang lain untuk meningkatkan kesedaran orang ramai mengenai pengurusan dan perancangan kewangan supaya orang ramai akan berbelanja dan mengurus kewangan mereka secara berhemah dengan mengadakan jerayawara, seminar dan forum.

Usaha ini, katanya, melibatkan Kementerian Pendidikan bagi menanamkan kesedaran dan kefahaman pengurusan kewangan di peringkat kanak-kanak lagi iaitu dalam kalangan murid-murid dan penuntut-penuntut sekolah.

MENTERI Kebudayaan, Belia dan Sukan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Pekerma Laila Diraja Dato Seri Setia Awang Haji Hazair bin Haji Abdullah

Kualiti hasil tangkapan ikan dapat perhatian

Laporan : Hajah Rosidah Haji Ismail

Foto : Haji Ariffin Haji Mohd. Noor, Masri Osman

BANDAR SERI BEGAWAN, Selasa, 26 Mac. - Menteri Perindustrian dan Sumber-Sumber Utama, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Seri Utama Dato Seri Setia Awang Haji Yahya bin Begawan Mudim Dato Paduka Haji Bakar menjelaskan Kerajaan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam telah memberikan peruntukan sebanyak BND43.3 juta kepada projek-projek Semaun Holdings Sendirian Berhad.

Peruntukan tersebut, tambah Yang Berhormat ialah 8.66 peratus daripada modal BND500 juta yang dibenarkan ataupun *authorised capital* yang mana ianya diberikan secara berperingkat-peringkat sejak tahun 1996 dan sebagai penjelasan lanjut sumber peruntukan kewangan ini didapati daripada dua sumber iaitu sebanyak BND17.4 juta dari Kementerian Kewangan bermula dari tahun 1996 hingga tahun 2000 dan seterusnya BND25.9 juta didapatkan dari peruntukan Rancangan Kemajuan Negara Ke-8 dan Ke-9.

Penjelasan tersebut dinyatakan oleh Yang Berhormat Menteri Perindustrian dan Sumber-Sumber Utama, semasa menjawab persoalan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Maharaja Kerna Dato Paduka Seri Awang Haji Yaakub bin Pehin Orang Kaya Maharaja Diraja Dato Paduka Awang Haji Zainal mengenai

peruntukan kewangan kerajaan yang diberikan kepada projek Semaun Holdings Sendirian Berhad dalam Mesyuarat Pertama Dari Musim Permesyuaratan Kesembilan Majlis Mesyuarat Negara yang bersidang bagi hari yang ke-15 di Dewan Majlis, di sini.

Terdahulu, Menteri Perindustrian dan Sumber-Sumber Utama menjelaskan Semaun Holdings Sendirian Berhad bukanlah di bawah pengurusan Brunei Investment Agency (BIA) tetapi adalah di bawah pengurusan Minister For Finance Corporation (MOFC).

Yang Berhormat juga menjelaskan mengenai kedudukan projek *joint venture* kumpulan Semaun Holdings Sendirian Berhad dengan syarikat-syarikat swasta dengan kerajaan yang mana telah berjaya membawa pelabur asing ke negara ini untuk menjalin kerjasama dalam aktiviti tangkapan laut.

"Dalam hal ini, kumpulan Semaun Holdings Sendirian Berhad yang beroperasi secara usaha sama terutama sekali dalam aktiviti pembangunan industri akuakultur tangkapan ikan laut dalam dan pemprosesan dan pengeluaran makanan laut secara tambah nilai bagi pasaran eksport telah berjaya membawa masuk pelaburan asing atau Foreign Direct Investment (FDI) dengan terbina dan beroperasinya satu kilang yang mempunyai pelbagai keupayaan di tapak Perindustrian Seramangun Tutong, yang mana dengan

MENTERI Perindustrian dan Sumber-Sumber Utama, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Seri Utama Dato Seri Setia Awang Haji Yahya bin Begawan Mudim Dato Paduka Haji Bakar.

kerjasama yang terjalin. Ini adalah antara kerjasama yang terjalin di antara Semaun Holdings Sendirian Berhad, Marine Resources dan Syarikat Golden Corporation Sdn. Bhd. Dalam aktiviti tangkapan ikan laut dalam pengusaha-pengusaha kapal tangkapan ikan boleh menjana pendapatan mereka dengan menjual ikan-ikan yang berkualiti. Melalui usaha sama ini bagi diproses dan seterusnya dipasarkan di pasaran tempatan dan luar Negara," ujar Yang Berhormat.

Hasil tangkapan ikan-ikan yang kurang mendapat nilai, menurut Yang Berhormat lagi,

akan diproses menjadi produk *fish meal* ataupun *fish oil* bagi penghasilan makanan udang dan pelbagai makanan, makanan-makanan untuk *aquatic*.

Yang Berhormat seterusnya menambah, pengusaha-pengusaha ternakan kolam, orang tempatan yang mendapatkan benih-benih udang rostris daripada Syarikat Semaun Marine Resources dan Seiwa Corporation boleh menyalurkan hasil udang segar mereka untuk diproses di dua buah kilang pemrosesan iaitu Semaun Seafood Sdn. Bhd. dan Golden Corporation Sdn. Bhd. Di samping itu juga, pengusaha-pengusa-

ha tempatan dapat menggunakan makanan udang hasil pengeluaran kilang di Kampong Seramangun ini bagi penghasilan udang segar.

Yang Berhormat juga mencadangkan kepada pengusaha-pengusaha kapal tangkapan ikan laut, pengusaha-pengusaha ternakan udang dan pasar-pasar ikan untuk membeli blok ais yang dihasilkan melalui dua buah kilang pemprosesan untuk mengawal kualiti hasil tangkapan atau ternakan udang bagi menjamin kesegaran dan kualiti produk mereka.

Keluarga layak menerima bantuan perumahan disokong

Laporan : Nooratini Haji Abas

Foto : Haji Ariffin Haji Mohd. Noor

BANDAR SERI BEGAWAN, Rabu, 27 Mac. - Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan (KKBS) telah membuat sokongan bagi keluarga-keluarga yang difikirkan layak menerima perumahan di bawah program rumah bantuan bagi golongan daif, fakir dan miskin kepada jawatankuasa bagi penyediaan rumah bagi golongan berkenaan.

Ini juga termasuk bagi membantu penghuni Pusat Penempatan Sementara Belimbing Subok untuk memiliki rumah sendiri yang mana penyediaan rumah tersebut diterajui oleh Jabatan Perdana Menteri (JPM) untuk pertimbangan pembinaan rumah keperluan mereka.

Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Pekerma Laila Diraja Dato Seri Setia Awang Haji Hazair bin Haji Abdullah menjelaskan perkara itu dalam ucapan penggulungan pada Mesyuarat Pertama Dari Musim Permesyuaratan Kesembilan Majlis Mesyuarat

Negara (MMN) bagi tahun 2013, berlangsung di Dewan MMN, di sini.

Begitu juga dengan kerosakan di beberapa buah unit di pusat berkenaan, jelas Yang Berhormat pada masa ini kerja-kerja pembaikan sudah dan sedang dilaksanakan.

"Sejauh ini lima buah unit telah pun selesai dibaiki, manakala kerja-kerja pembaikan bagi kerosakan-kerosakan yang lain sedang dalam pelaksanaan," tambahnya.

Dalam hal tersebut, Yang Berhormat menyarankan agar para penghuni pusat berkenaan hendaklah sama-sama bertanggungjawab dalam menjaga dan memelihara pusat tersebut agar sentiasa dalam keadaan yang baik dan bersih.

Sementara itu, isu berkaitan penempatan pegawai secara menetap di Daerah Temburong pula menurut Yang Berhormat bahawa pada masa ini cawangan Jabatan Pembangunan Masyarakat (JAPEM) di daerah tersebut mempunyai seramai lapan pegawai dan

kakitangan.

"Walaupun Pegawai Pencen Kanan tidak menetap di Daerah Temburong, JAPEM mempunyai dua orang pekerja Pembangunan Masyarakat dan dua orang pengajar yang tinggal menetap di daerah berkenaan yang mana boleh dihubungi pada bila-bila masa," ujarinya.

Mengenai pemberian elaun kurang upaya, jelas Yang Berhormat, ia juga diberikan kepada mereka yang berumur di bawah 15 tahun.

Pihak KKBS ujarinya telah membuat cadangan pindaan ke atas Akta Pencen Umur Tua dan Kurang Upaya agar pemberian elaun kurang upaya diberikan secara menyeluruh yang pada masa ini di peringkat penelitian oleh pihak yang berkenaan.

"Bagi mereka yang berumur 15 tahun ke bawah dan berkehidupan susah mereka tidak terabai, kerana mereka disalurkan ke Bahagian Bantuan Kebajikan Bulanan bagi pertimbangan untuk mendapat bantuan di bawah Skim Bantuan Kebajikan Bulanan," jelasnya.

MENTERI Kebudayaan, Belia dan Sukan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Pekerma Laila Diraja Dato Seri Setia Awang Haji Hazair bin Haji Abdullah.

Negara memerlukan rakyat berilmu, berketerampilan

YANG Berhormat Awang Haji Jumat bin Akim.

Laporan : Saerah Haji Abdul Ghani
Foto : Haji Ariffin Haji Mohd. Noor

BANDAR SERI BEGAWAN, Rabu, 27 Mac. - Dalam meniti arus pembangunan yang lebih mencabar dan berhadapan dengan dunia tanpa sempadan, negara dikehendaki menyediakan rakyat yang berilmu, berketerampilan, dedikasi, taat, jujur dan amanah dalam segenap bidang.

Yang Berhormat Awang Haji Jumat bin Akim menyatakan demikian semasa menggulung perbahasan pada Persidangan Majlis Mesyuarat Pertama Dari Musim Permesyuaratan Kesembilan Majlis Mesyuarat Negara (MMN), bertempat di Dewan Majlis, di sini.

Menurut Yang Berhormat, rakyat menyambut baik beberapa perkembangan yang telah direncanakan seperti jalur lebar ataupun Fibre To The Home (FTTH) akan dapat memudahkan urusan perjalanan cepat dan lancar melalui teknologi canggih yang sustainable seperti 4G services atau perkhidmatan 4 Generasi dengan teknologi berdaya tahan serta 4G perkhidmatan mobile dan broadband internet yang berkualiti tinggi berbanding dengan 3G

yang ada sekarang.

"Semua ini menjadi harapan belia-belia ataupun penuntut-penuntut di bandar dan pedalaman untuk dapat menerima akses yang berkualiti. Pembangunan kapasiti dalam pelbagai bidang termasuk kerohanian akan dapat dijelmakan melalui pendekatan bersepadu oleh semua Kementerian, berjalan seiring menurut keperluan dan aspirasi negara sesuai dengan falsafah Negara Melayu Islam Beraja (MIB) dan Negara Zikir," ujar Yang Berhormat.

Terdahulu Yang Berhormat berkata, projek mega yang menjadi impian rakyat dengan pembinaan jambatan penghubung Bandar Seri Begawan - Lumapas dan jambatan penghubung Berambang - Menunggol akan menjadi realiti, melihat kepada pelan strategik sebelas Kementerian di mana sebanyak 653 projek dirancang yang semuanya memberikan keyakinan kepada rakyat dan penduduk negara ini untuk menikmati hasilnya.

"Bagi menjamin pengukuhan pelbagai sektor seperti pendidikan negara, kesihatan, agama, kebudayaan, perundangan dan memperkasa belia dan lain-lain, langkah-langkah drastik telah diusahakan dan dilaksanakan dan kita berdoa semoga Negara Brunei Darussalam akan mencapai taraf negara maju menjelang tahun 2035," katanya.

Tanam pokok rumbia sebagai industri sampingan

Laporan : Saerah Haji Abdul Ghani
Foto : Haji Ariffin Haji Mohd. Noor

YANG Berhormat Awang Haji Ramli bin Haji Lahit.

BANDAR SERI BEGAWAN, Rabu, 27 Mac. - Tanaman rumbia mampu muncul sebagai industri sampingan yang lumayan di Negara Brunei Darussalam jika dikendalikan secara terancang dan sistematik, misalnya ia boleh diusahakan di Mukim Tanjung Maya, Mukim Ukong dan Mukim Rambai.

Yang Berhormat Awang Haji Ramli bin Haji Lahit menyatakan demikian semasa menggulung perbahasan pada Persidangan Majlis Mesyuarat Pertama Dari Musim Permesyuaratan Kesembilan bagi Majlis Mesyuarat Negara (MMN).

"Dalam membantu perkembangan pembangunan ekonomi negara, selain daripada sektor minyak dan gas,

sektor pertanian di antara penyumbang utama di mana pokok rumbia adalah sejenis pokok Palma yang banyak terbiar dan mudah tumbuh di kawasan-kawasan tanah paya pedalaman di negara ini, selain sagunya atau disebut juga sebagai ambulung merupakan sumber pemakanan kedua," ujar Yang Berhormat.

Menurutnya, ia juga berpotensi dalam nilai tambah menghasilkan berbagai-bagai produk yang bernilai komersial umpamanya menjadi biskut dan kek, juga berpotensi menghasilkan 'ethanol' berbanding dengan tanaman-tanaman bio pure yang lain.

Yang Berhormat menambah, permintaan dunia terhadap kanji rumbia sekarang ini adalah sangat tinggi, selain itu ia juga dijadikan agen pengawet makanan, pemekat makanan, pengemulsi, karba aktif, papan fiber, campuran aji no moto, plastik, gula-gula gum, pelekat biodegradasi dan lain-lain.

Laratkan Projek VIC ke semua daerah

YANG Berhormat Awang Haji Mohd. Yussof bin Haji Dulamin.

Laporan : Saerah Haji Abdul Ghani
Foto : Haji Ariffin Haji Mohd. Noor

BANDAR SERI BEGAWAN, Rabu, 27 Mac. - Rakyat Negara Brunei Darussalam sudah setentunya akan menyambut baik atau di sebaliknya akan membuat penilaian yang bijaksana kerana mereka berpeluang mengikuti, mengetahui dan mendengar serta melihat gambaran secara jelas mengenai perancangan-perancangan yang dikemukakan pada sepanjang perbahasan Majlis Mesyuarat Pertama Dari Musim Permesyuaratan Kesembilan Majlis Mesyuarat Negara (MMN).

Yang Berhormat Awang Haji Mohd. Yussof bin Haji Dulamin menyuarkan perkara itu semasa menggulung perbahasan pada persidangan mesyuarat tersebut bertempat di Dewan Majlis, di sini.

Menurut Yang Berhormat, setelah siap pengubahsuaian bangunan Lapangan Terbang Antarabangsa pada tahun 2015 nanti ia akan dapat memberi ke-selesaian kepada semua pengguna Lapangan terbang tersebut, di samping akan banyak memberi peluang pekerjaan kepada anak-anak tempatan.

Mengenai Projek VIC (Vehicle Inspection Center - VIC)

di Jabatan Pengangkutan Darat (JPD), Yang Berhormat berpendapat supaya pusat-pusat pemeriksaan kenderaan di bawah JPD ini akan dilaratkan di kesemua daerah dan seterusnya pemberian lesen untuk mengendalikan bisnes ini tidak terhad kepada satu atau dua pusat pemeriksaan sahaja tetapi ditawarkan mengikut keperluan bagi mengelakkan masa menunggu yang panjang.

Di samping itu, jelasnya, hasil dari VIC itu boleh dihantar secara online yang merupakan salah satu kemudahan terancang masa kini, begitu juga bagi menyebarluaskan kefahaman masyarakat secara lebih terperinci mengenai dengan sistem mataemerit yang sedang berjalan pada masa ini, ia perlu disebarkan melalui poster-poster, jerayawara dan lain-lain.

Yang Berhormat juga menyentuh mengenai pembayaran pencen perkhidmatan kepada mantan pegawai-pegawai kerajaan yang berpcen yang telah mencapai umur 70 tahun supaya diambil perhatian agar dapat diteruskan dibayar melalui bank kerana mereka itu setelah berumur 70 tahun ke atas atau lebih ada yang didapati kurang sihat, ada yang datang bertongkat dan terpaksa dibimbing atau disurung dengan menggunakan kerusi roda untuk datang menerima pencen ke Pejabat Perbendaharaan.

YANG Berhormat Awang Haji Ramli bin Haji Lahit

Keramaian penduduk antara kriteria membina Pusat Kesihatan

YANG Berhormat Awang Haji Gapor@Haji Md. Daud bin Karim.

Laporan : Hajah Rosidah Haji Ismail
Foto : Haji Ariffin Haji Mohd. Noor, Masri Osman

BANDAR SERI BEGAWAN, Selasa, 26 Mac. - Menteri Kesihatan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Johan Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Adanan bin Begawan Pehin Siraja Khatib Dato Seri Setia Awang Haji Mohd. Yusof berkata, klinik kesihatan di Kampung Sungai Besar menyediakan perkhidmatan kesihatan bagi penduduk-penduduk Mukim Mentiri yang dikhususkan bagi Perkhidmatan Kesihatan bagi ibu-ibu mengandung dan anak-anak damit. Walau bagaimanapun klinik tersebut akan diubah suai dan dinaik taraf bagi kesesuaian

pesakit dan orang ramai.

Yang Berhormat menjelaskan perkara tersebut semasa menjawab persoalan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Awang Haji Gapor@Haji Md. Daud bin Karim mengenai bilakah Pusat Kesihatan akan dibina di Kawasan Perpindahan Mentiri.

Tambah Yang Berhormat Menteri Kesihatan, perancangan bagi pembinaan pusat-pusat kesihatan hendaklah dibuat secara strategik dan berasaskan kepada beberapa kriteria penting seperti mengambil kira jumlah serta perkembangan keseluruhan penduduk yang bersesuaian di kawasan tadahan pusat kesihatan yang akan dibina.

"Pada masa ini, Pusat Kesihatan tersebut adalah bagi penduduk-penduduk di Mukim Serasa dan juga Mukim Mentiri yang mana jumlah penduduknya ialah 25,000. Jika kita berdasarkan kepada rekomendasi Pertubuhan Kesihatan Sedunia (WHO) yang mencadangkan setiap tadahan Pusat Kesihatan hendaklah meliputi dalam anggaran 30,000 penduduk. Iaitu dengan berdasarkan kepada kriteria-kriteria yang saya nyatakan tadi belum lagi bersesuaian untuk kita mendirikan satu lagi Pusat Kesihatan di Mukim Mentiri," jelas Yang Berhormat.

Walaupun bagaimanapun, tambah Yang Berhormat, jika sekiranya diperlukan di masa akan datang, Kementerian Kesihatan akan mengkaji dan menilai semula keperluan dan kesesuaiannya bagi pembinaan pusat kesihatan baru yang strategik dengan mengambil kira kriteria-kriteria yang telah dinyatakan.

Lengkapkan sumber tenaga manusia dengan kemahiran

Laporan : Saerah Haji Abdul Ghani
Foto: Haji Ariffin Haji Mohd. Noor

BANDAR SERI BEGAWAN, Rabu, 27 Mac. - Untuk mengisi keperluan negara menjelang Wawasan 2035, Kerajaan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam melalui agensi-agensi kerajaan dipertanggungjawabkan membangunkan sumber tenaga manusia dengan memperkembangkan dengan kemahiran-kemahiran.

Maka ke arah ini pelbagai skim telah disediakan bagi meningkatkan dan memperbaiki taraf akademik dalam bidang masing-masing.

Perkara itu disuarakan oleh Yang Berhormat Awang Haji Ramli bin Haji Lahit semasa menggulung perbincangan pada Persidangan Majlis Mesyuarat Pertama Dari Musim Permesyuaratan Kesembilan bagi Majlis Mesyuarat Negara (MMN).

Yang Berhormat mencadangkan supaya Pusat Pembangunan Kemahiran yang berkaitan dengan industri dibangunkan di Daerah Tutong di mana pusat ini nanti menilai keperluan latihan dan meningkatkan kemahiran seseorang termasuk menjalankan latihan semula (retraining) bagi kakitangan sektor awam untuk mewujudkan perubahan tatacara kerja.

Antara sebab pembinaan pusat berkenaan, katanya, pertama adalah kerana Daerah Tutong bersedap dengan Pekan Seria iaitu tempat penghasilan minyak dan gas

dan kedua, aktiviti mencari gali minyak sedang giat dijalankan di Blok 'L' di Kampung Batang Mitus dan juga Kampung Ukong, Daerah Tutong bermula Januari hingga Ogos 2013.

Pendek kata, tambahnya, harapan penduduk-penduduk Tutong supaya tidak ketinggalan dengan arus pembangunan negara di mana kawasan Daerah Tutong masih luas untuk diterokai umpamanya sebarang sungai Pekan Tutong boleh dibangunkan sebagai kawasan membeli-belah, kawasan riadah, taman dan rekreasi, kompleks sukan air, galeri Daerah Tutong dan sebagainya.

Tetapi yang mendukacitakan, ujarnya, ialah masalah pembuangan sampah di tepi jalan Lebuhraya Telisai Tutong masih lagi berleluasa walaupun papan tanda dan kempen kebersihan secara besar-besaran telah dilaksanakan di sepanjang lebuhraya tersebut.

Yang Berhormat berharap supaya penguatkuasaan lebih tegas dijalankan selain menambah kakitangan jika tidak mencukupi termasuk pemasangan CCTV di tempat tersebut.

Katanya, sikap individu yang tidak bertanggungjawab membuang sampah persemburan dan bahan buangan kilang serta pecahan konkrit di jalan kecil dan di simpang jalan menambah parah keadaan.

Sehubungan dengan itu Yang Berhormat menyeru agar individu berkenaan dapat memberhentikan amalan tersebut kerana kelakuan buruk adalah menggambarkan peribadi seseorang.

SEBAHAGIAN Yang Berhormat ketika menyuarakan cadangan pada persidangan Majlis Mesyuarat Negara.

Isu perkhidmatan DST, B-Mobile diambil perhatian

BANDAR SERI BEGAWAN, Isnin, 25 Mac. - Liputan rangkaian perkhidmatan DST dan B-Mobile merupakan antara isu yang menjadi perhatian di hari ke-14 Persidangan Mesyuarat Pertama Dari Musim Permesyuaratan Kesembilan Majlis Mesyuarat Negara.

Semasa persidangan itu Yang Berhormat Awang Haji Sulaiman bin Haji Ahad memaklumkan bahawa ketika ini sudah ada beberapa buah projek atau menara baru DST dan B-Mobile dibina di beberapa buah mukim di Daerah Temburong bagi mengatasi masalah tahap penerimaan yang

Laporan : Hezlinawati Haji Abdul Karim

rendah di kawasan-kawasan tertentu.

Oleh itu Yang Berhormat mengajukan pertanyaan, apakah projek menara-menara yang siap dibina pada masa ini sudah berfungsi sepenuhnya dalam memberikan perkhidmatannya kepada orang ramai.

Sementara itu Yang Berhormat Orang Kaya Jaya Putera Dato Paduka Awang Haji Muhammad Taha bin Abd. Rauf pula membangkitkan masalah penerimaan kurang jelas dan kurang ber-

fungsi bagi perkhidmatan DST di kawasan Zon Tutong 1 seperti di Kampung Sinaut dan Kampung Birau.

Dalam hubungan ini, Yang Berhormat berharap supaya masalah yang dihadapi di kawasan tersebut akan dapat diatasi.

Manakala Yang Berhormat Awang Haji Gapor @ Haji Mohd. Daud bin Karim pula menyuarakan tentang perkhidmatan telefon rumah di Kampung Batu Marang yang kurang berfungsi dengan baik begitu juga per-

khidmatan telefon bimbit yang kurang jelas perkhidmatannya terutamanya di kawasan Kampung Batu Marang dan sebahagian Kampung Sungai Besar.

Memandangkan perkara-perkara tersebut telah pun ditimbulkan tahun lepas, oleh itu Yang Berhormat ingin tahu apakah pihak yang berkenaan sudah membuat pemantauan dan apakah hasil dari pemantauan tersebut.

Bagi mengulas isu-isu tersebut Menteri Perhubungan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Hamzah Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Abdullah bin Be-

gawan Mudim Dato Paduka Haji Bakar menjelaskan perkara-perkara berkenaan sentiasa dalam perhatian pihak berwajib.

Walaupun tidak dapat memberikan hasilnya secara kuantitatif, jelas Menteri Perhubungan, perkara-perkara tersebut akan dipantau setiap masa dan akan dibawa bersama pihak DST dan B-Mobile untuk berunding.

Mengenai liputan rangkaian di Kampung Sungai Besar dan Batu Marang pula Menteri Perhubungan menjelaskan, perkhidmatan di kawasan-kawasan terbabit sepatutnya sudah mulai berfungsi dengan baik kerana stesen di Kampung Mentiri sudah pun berfungsi.

Pelan Induk BSB ditangani, dipertanggungjawabkan

Laporan : Pg. Hajah Fatimah Pg. Haji Md. Noor

BANDAR SERI BEGAWAN, Selasa, 26 Mac. - Pelan Induk Bandar Seri Begawan ada menggariskan beberapa opsyen penstrukturan semula Jabatan Bandaran, Bandar Seri Begawan untuk menjadi pihak berkuasa yang mempunyai autoriti undang-undang untuk menyelaraskan dan melaksanakan Pelan Induk berkenaan.

Menjawab ketika mengulas isu yang diutarakan mengenai bidang kuasa undang-undang dalam menyelaraskan dan melaksanakan Pelan Induk tersebut, dari Yang Berhormat Awang Haji Zulkipli bin Haji Abdul Hamid, Ahli Yang Dilantik dari kalangan Orang Yang Mencapai Kecemerlangan, Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri, menegaskan pada masa ini, tugas dan tanggungjawab menyelaraskan dan melaksanakan pelan induk itu adalah ditangani dan dipertanggungjawabkan kepada Jawatankuasa Perancangan dan Kemajuan Perbandaran, Bandar Seri Begawan menerusi Jawatankuasa-jawatankuasa Petugas bagi empat projek mangkin dan juga Jawatankuasa Teknikal di bawahnya.

Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri, Yang Berhormat Pehin Udana Khatib Dato Paduka Seri Setia Ustaz Haji Awang Badaruddin bin Pengarah Dato Paduka Haji Othman menjelaskan bahawa kementeriannya dan Jabatan Bandaran sedang meneliti keperluan mendapatkan tenaga kerja profesional sepenuh masa untuk membantu menyelaraskan pelaksanaan Pelan Induk.

Bagaimanapun, perlu difahamkan apa yang dilakukan pada masa ini katanya bagi pelaksanaan Pelan Induk itu terdapat Pegawai Sumber yang profesional bagi setiap Jawatankuasa Petugas bagi empat projek mangkin itu. Di samping itu, Jawatankuasa Teknikal di bawah Jawatankuasa Perancangan dan Kemajuan Perbandaran, Bandar Seri Begawan dianggotai oleh setiap kementerian adalah terdiri daripada pegawai-pegawai profesional dalam bidang-bidang yang relevan.

"Maka penjelasan Kaola ialah pelaksanaan pelbagai projek yang dikenal pasti dalam Pelan Induk Kemajuan Bandar Seri Begawan adalah dilaksanakan oleh beberapa agensi kerajaan. Projek-projek itu sekali gus adalah projek di bawah Rancangan Kemajuan Negara (RKN) yang perancangan serta pemantauannya oleh agensi-agensi kerajaan yang tertentu," jelas Yang Berhormat.

Ini termasuklah antaranya Projek Kerja-kerja Saliran Sungai Kedayan Fasa 5 iaitu *Flood Walls* bagi Kampung Mulaut

dan Kampung Kiarong yang sedang dilaksanakan tegasnya dan dijangka siap dalam tahun depan adalah dirancang serta dipantau oleh Jabatan Saliran dan Pembetulan, Kementerian Pembangunan. Begitulah juga rancangan atau projek jalan raya dan jambatan di bawah RKN yang termasuk dalam cadangan perkembangan Bandar Seri Begawan di bawah Pelan Induk, tentulah dirancang dan dipantau oleh Jabatan Kerja Raya seperti pembinaan jalan dan jambatan penghubung Kampung Menglait dengan kawasan kompleks jabatan-jabatan kerajaan.

Ada banyak lagi perkembangan infrastruktur dan rangkaian-rangkaian perkhidmatan yang sudah dirancang atau sedang dalam pelaksanaan. Semuanya ini ada hubungan dengan Pelan Induk Bandar Seri Begawan. Misalnya pembinaan jambatan menyeberangi Sungai Brunei ke kawasan Mukim Lumapas, melebarkan Jalan Residency hingga ke Jalan Mc Arthur dan pengubahsuaian persimpangan Jalan Subok.

Menyentuh mengenai adakah pelabur-pelabur yang berkepentingan dari pihak swasta juga dilibatkan dalam pelaksanaan Pelan Induk berkenaan turut ditimbulkan oleh Ahli Yang Berhormat Awang Haji Zulkipli.

Menjawab balik soalan berkenaan, Yang Berhormat menegaskan pelabur-pelabur dan mereka yang berkepentingan pihak swasta adalah juga dilibatkan dalam pelaksanaan Pelan Induk Bandar Seri Begawan itu. Kita jangan lupa bahawa pembangunan dan perkembangan Bandar Seri Begawan dari dahulu sampai sekarang adalah dengan penyertaan pihak sektor swasta.

Begitulah pembangunan dan perkembangannya tegasnya di bawah Pelan Induk telahpun diputuskan penubuhan Jawatankuasa Penyertaan Sektor Swasta dan *Public Private Partnership* (PPP) selain itu, perundingan-perundingan telah dibuat dengan agensi-agensi kerajaan dalam bidang ekonomi bagi mengadakan prosedur PPP ini dan maklumat terakhir yang diperolehi dan dapat dikongsikan ialah bahawa SOP bagi pelaksanaan kaedah PPP sedang dalam proses penyediaan. Antara projek dalam Pelan Induk yang dikenal pasti melibatkan sektor swasta misalnya ialah Boutique Hotel dan restoran di Kampung Air, dan Class 'A' Office di Pusat Bandar.

MENTERI Hal Ehwal Dalam Negeri, Yang Berhormat Pehin Udana Khatib Dato Paduka Seri Setia Ustaz Haji Awang Badaruddin bin Pengarah Dato Paduka Haji Othman.

1 K1 P akan diperkembangkan

Laporan :
Pg. Hajah Fatimah Pg. Haji Md. Noor

BANDAR SERI BEGAWAN, Selasa, 26 Mac. - Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri, Yang Berhormat Pehin Udana Khatib Dato Paduka Seri Setia Ustaz Haji Awang Badaruddin bin Pengarah Dato Paduka Haji Othman menyatakan bahawa sejak pengenalan Program Satu Kampung Satu Produk (1K1P) hanya 48 buah Majlis Perundingan Kampung (MPK) dan sebuah Majlis Perundingan Mukim (MPM) yang mengambil bahagian dalam program berkenaan di mana terdapat sebanyak 62 pengusaha yang menghasilkan sebanyak 107 produk.

Ketika menjawab soalan yang dikemukakan oleh Ahli Majlis Mesyuarat Negara (MMN), Yang Berhormat Dato Paduka Haji Abdullah bin Haji Mohd. Jaafar mengemukakan berhubung dengan pelaksanaan Program 1K1P dan kejayaannya, Yang Berhormat menegaskan produk-produk yang dihasilkan bagi program

yang dilaksanakan di seluruh negara terutamanya di kawasan-kawasan luar bandar itu meliputi produk makanan, pertanian, kraf tangan, ekopelancongan, perikanan dan juga ubat-ubatan tradisional.

Dalam mengulas balik program berkenaan, Yang Berhormat menerangkan pecahan penyertaan program atau inisiatif berkenaan di mana bagi Daerah Tutong, sebanyak 9 buah MPK dan sebuah MPM adalah terlibat secara aktif dalam inisiatif berkenaan, bagi Daerah Temburong terdapat sebanyak 12 buah MPK yang bergiat aktif, di Daerah Belait pula sebanyak 9 buah dan bagi Daerah Brunei Muara sebanyak 18 buah majlis perundingan.

Kejayaan program tersebut jelas Yang Berhormat berkata bahawa pada awal 2012, hanya terdapat 73 produk dihasilkan melalui inisiatif itu dan dalam tempoh setahun, jumlah produk telah meningkat sebanyak 34 produk atau 38 peratus menjadikan jumlah keseluruhan produk adalah sebanyak 107 produk.

Manakala itu, dari segi penyertaan MPMK adalah sebanyak 49 dengan jumlah usahawan adalah seramai 62 orang di mana jika dilihat dari segi jumlah usahawan yang melebihi jumlah MPMK yang mengambil bahagian, boleh dikatakan bahawa program itu berjalan dengan lancar, tambah Yang Berhormat lagi.

Dari sudut ini, ternyatalah menurut Yang Berhormat, bahawa ia sudah boleh dikira menyerlah. Namun dari sudut yang lain iaitu mutu produk pada keseluruhannya belum dapat kita akui sudah menyerlah. Kerana itu kita belum dapat mengetengahkannya ke pasaran luar negeri, kecuali ada sesetengahnya yang dibawa keluar negeri menerusi penyertaan mereka dalam ekspo-ekspo perdagangan dengan membawa produk-produk masing-masing.

Dari segi ini, tegas Yang Berhormat, kita dapat memahami inilah sebenarnya cabaran kepada pengusaha-pengusaha untuk meningkatkan mutu produk mereka. Cabaran juga kepada Kementerian Hal Ehwal Dalam Negeri untuk mengikhtikarkan bagaimana sebaik-baiknya mereka itu dapat dibantu, bukan sahaja bantuan kewangan dalam jumlah tertentu dan menubuhkan Pusat Pemasaran Produk di Bandar Seri Begawan seperti yang sedang dirundingkan, bahkan juga bantuan menerusi bimbingan dan nasihat iaitu bimbingan dan nasihat kepakaran bagi meningkatkan mutu produk. Kerana itu kementeriannya akan melantik pegawai site staff yang akan membimbing sambil akan mendatangkan pakar dari luar negeri.

YANG Berhormat Dato Paduka Haji Abdullah bin Haji Mohd. Jaafar

Perkhidmatan Pengurusan di Pelabuhan semasa Sembahyang Fardu Jumaat

AHLI Rasmi Kerana Jawatan di Majlis Mesyuarat Negara.

YANG Berhormat Orang Kaya Jaya Putera Dato Paduka Awang Haji Muhammad Taha bin Abd. Rauf.

BANDAR SERI BEGAWAN, Isnin, 25 Mac. - Yang Berhormat Orang Kaya Jaya Putera Dato Paduka Awang Haji Muhammad Taha bin Abd. Rauf pada sesi perbincangan sebelah pagi hari ke-14 Majlis Mesyuarat Negara telah membangkitkan mengenai penguatkuasaan semua premis ditutup sementara pada waktu Sembahyang Fardu Jumaat dan kesannya kepada pemberian perkhidmatan di Pelabuhan terutama kepada pelanggan asing yang telah dimaklumi bahawa mereka mementingkan pengurusan berjalan mengikut jadual yang sudah dirancang.

Menteri Perhubungan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Hamzah Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Abdullah bin Begawan Mudim Dato Paduka Haji Bakar ketika menjawab soalan tersebut menjelaskan

Laporan : Dk. Hajah Saidah Pg. Haji Omaralli
Foto : Pg. Haji Bahar Pg. Omar

bahawa di Lapangan Terbang Antarabangsa Brunei (LTAB), perkara yang sama juga dipraktikkan, pada misalan jika penumpang yang ingin *check in* masih dibolehkan walaupun pada hari Jumaat. Apa yang ditutup pada hari Jumaat itu, tambah Menteri Perhubungan, kedai-kedai dan premis-premis sahaja.

"Essential Services akan dijalankan dan saya juga mengarahkan supaya kedai-kedai yang di luar daripada *land area* atau digelarkan *air site* mestilah dibuka walaupun pada hari Jumaat kerana penumpang-penumpang ini dikirakan musafir dan mereka ini memerlukan perkhidmatan-perkhidmatan tersebut," jelas Menteri Perhubungan.

Yang Berhormat menambah, kemudahan-kemudahan seperti ini bagi pelabuhan-pelabuhan di Muara akan dinilai dan diberikan perkhidmatan yang serupa.

Sementara itu Menteri Hal Ehwal Dalam Negeri, Yang Berhormat Pehin Udana Khatib Dato Paduka Seri Setia Ustaz Haji Awang Badaruddin bin Pengarah Dato Paduka Haji Awang Othman turut menjelaskan berhubung dengan kesan daripada penutupan premis-premis dan bangunan-bangunan yang berkenaan pada waktu Jumaat bahawa penutupan sementara itu dilaksanakan secara berhemat.

"Maksudnya ialah setakat ini kepatuhan kepada persyaratan di bawah lesen-lesen yang berkenaan sama ada lesen

yang dikeluarkan oleh Jabatan Bandaran ataupun Pejabat Daerah ataupun pihak-pihak yang berkenaan yang melesen mana-mana premis itu adalah sangat baik. Buktinya ialah sudah nyata dan jelas perubahannya daripada apa yang disebut *kuai libai* pada waktu-waktu menjelang waktu solat di masjid-masjid sudah tidak ada lagi di kawasan-kawasan yang dikenal pasti sebelumnya," ungkap Yang Berhormat.

Alhamdulillah, tambah Yang Berhormat, terbukti di masjid-masjid pun telah bertambah ramai dengan jemaah-jemaah.

"Mengenai perkhidmatan-perkhidmatan seperti di LTAB dan di pos-pos kawalan sempadan sama ada untuk imigresen, kastam dan keselamatan-keselamatan yang lain kita namakan sebagai perkhidmatan strategik adalah tidak terganggu sama sekali kerana kita mengambil kira bahawa ini kita tidak akan mengubah, misalnya kapal terbang mahu mendarat pukul 12.15 tetapi kita suruh ia *hovering* dulu sampai pukul 2.00, itu tidak patut juga. Orang yang sudah mendarat atau sudah masuk ke dalam kawasan negeri kita akan *check in* di hotel pada pukul 12.30 secara kebetulan, maka dalam hal ini hotel tersebut masih dibuka perniagaannya dan tidak ditutup," jelas Yang Berhormat.

Itulah, kata Yang Berhormat, yang dinamakan perkhidmatan yang strategik dan keadaannya dilaksanakan secara berhemat dan tidak seharusnya menimbulkan masalah.

Kaji beberapa aspek sebelum dibina padang bola sepak

MENTERI Kebudayaan, Belia dan Sukan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Pekerma Laila Diraja Dato Seri Setia Awang Haji Hazair bin Haji Abdullah.

BANDAR SERI BEGAWAN, Selasa, 26 Mac. - Pembinaan padang berukuran standard perlulah dikaji dalam beberapa aspek seperti tapak yang bersesuaian bagi pembinaan padang bola sepak yang dimaksudkan dan keramaian penduduk.

Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan, Yang Berhormat Pehin Orang

Kaya Pekerma Laila Diraja Dato Seri Setia Awang Haji Hazair bin Haji Abdullah menjelaskan demikian ketika menjawab soalan yang dikemukakan oleh Yang Berhormat Awang Haji Ramli bin Haji Lahit mengenai perancangan Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan (KKBS) untuk membina padang berukuran

Laporan : Hajah Rosidah Haji Ismail
Foto : Hernie Suliana Haji Othman

standard di setiap mukim yang bersesuaian untuk menaikkan mutu bola sepak negara.

Jelas Yang Berhormat lagi, keperluan untuk membina padang berukuran standard di setiap mukim yang bersesuaian bagi tujuan menaikkan mutu bola sepak negara adalah bergantung kepada penelitian kajian *inventory* sukan yang diadakan.

Walau bagaimanapun, tambah Yang Berhormat lagi, untuk menaikkan mutu bola sepak negara bukan sahaja bergantung kepada padang berukuran standard tetapi ianya memerlukan pelbagai aspek di antaranya, latihan fizikal dan kemahiran di bawah jurulatih yang berkelayakan, komitmen pemain, disiplin dan sokongan dari semua pihak, selain daripada itu bagi kesinambungan bagi penyertaan dalam bola sepak dan sukan-sukan yang lain perlu diadakan kejohanan secara berterusan dalam berbagai peringkat seperti di kampung-kampung, mukim-mukim, daerah-daerah yang mana pada masa ini sedang rancak diadakan oleh kementerian.

Yang Berhormat Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan menambah, penduduk mukim dan kampung boleh menggunakan padang-padang bola yang terdapat

di sekolah-sekolah dalam sesebuah kampung setelah diadakan perundingan dengan Kementerian Pendidikan dan telah dipersetujui oleh kementerian berkenaan mengenai perkara tersebut.

Seterusnya Yang Berhormat Awang Haji Jumat bin Akim mengajukan persoalan mengenai pembinaan stadium yang baru kerana Stadium Negara Hassanal Bolkiah yang ada pada masa ini berusia lebih daripada 25 tahun dan tidak dapat menampung penonton-penonton jika sekiranya ada pesta sukan yang bertaraf antarabangsa. Yang Berhormat mengajukan pertanyaan apakah ada rancangan pihak KKBS untuk membina sebuah stadium yang baru bertaraf antarabangsa yang lebih lengkap, canggih dan mempunyai kapasiti lebih besar dari yang ada sekarang.

Menjawab persoalan tersebut, Yang Berhormat menjelaskan, sebuah jawatankuasa pandu pembinaan stadium baru telah pun ditubuhkan pada 24 April 2012 dan sebuah konsultan akan dilantik bagi Definition Plan Project (PDP) dan dalam waktu yang sama juga satu kumpulan teknikal akan melawat ke negara yang telah dikenal pasti untuk berkongsi pengalaman dalam membina stadium baru.

Tingkatkan perusahaan tempatan secara terarah

MENTERI Tenaga di Jabatan Perdana Menteri (JPM), Yang Berhormat Pehin Datu Singamanteri Kolonel (B) Dato Seri Setia (Dr.) Awang Haji Mohammad Yasmin bin Haji Umar.

Laporan : Wan Mohamad Sahran Wan Ahmadli
Foto : Pg. Amirulnizam Pg. Haji Mohd. Ali

BANDAR SERI BEGAWAN, Selasa, 25 Mac. - Sidang permesyuaratan Majlis Mesyuarat Negara (MMN) juga menimbulkan beberapa isu mengenai aspek pelaksanaan *directive number two, local business framework for the oil and gas industry* yang mana terdapat pendekatan mengenai Pembangunan Local Business Development (LBD) dan Local Content Opportunity Framing.

Selain itu, Yang Berhormat Awang Haji Zulkipli bin Haji Abd. Hamid juga mencadangkan prinsip-prinsip yang terdapat dalam *directive two* itu diselaraskan dalam pelaksanaan projek-projek Rancangan

Kemajuan Negara (RKN) Ke-10 dengan secara terarah dan berstruktur bagi meningkatkan lagi perusahaan tempatan.

Menteri Tenaga di Jabatan Perdana Menteri (JPM), Yang Berhormat Pehin Datu Singamanteri Kolonel (B) Dato Seri Setia (Dr.) Awang Haji Mohammad Yasmin bin Haji Umar menjawab persoalan itu mengakui industri minyak dan gas di negara selama 80 tahun itu memberikan impak kepada perekonomian negara, terutama sekali dalam *service industry* amatlah minima dan Shell membelanjakan tender *award* setahun dalam BND3-4 bilion dan *spin off*nya mungkin kurang daripada sepuluh peratus.

Dengan penerbitan LBD1 dan 2 itu, menurut Yang Berhormat, memastikan *service industry* itu sekurang-kurangnya akan dikuasai oleh perusahaan-perusahaan tempatan dan akan memberikan peluang pekerjaan kepada rakyat di negara ini sekurang-kurangnya 70 peratus.

"Prinsip-prinsip ini mungkin juga dapat dilaksanakan dengan projek-projek lain di Negara Brunei Darussalam," jelasnya.

Sementara itu, cadangan Yang Berhormat Awang Haji Jumat bin Akim mengenai pengisian jawatan penting dalam industri tersebut, Yang Berhormat Menteri Tenaga di JPM menyatakan lebih kurang 80 peratus jawatan penting itu diisi oleh anak tempatan.

"Anak-anak tempatan Brunei yang bekerja di luar negeri di dalam *post senior* pun banyak, masa ini sahaja yang bertugas di Holland baru-baru ini, kaola

berkesempatan melawat mereka melebihi sepuluh orang. Pada masa ini dalam 30 ke 40 orang bekerja di negara-negara Middle Eastern yang berhenti dari LNG dan bekerja di Qatar.

"Bererti sistem kita mendidik mereka baik semasa di Syarikat Shell ataupun di Syarikat LNG itu bererti efektif dan mereka ini *marketable* boleh dipasarkan di antarabangsa, di Middle East atau di mana-mana," tambahnya lagi.

Sehubungan itu, ujarnya, untuk menentukan setiap penuntut, setiap *technical training* di negara ini adalah dapat memenuhi tentang keperluan untuk bekerja di Shell dalam menyediakan *the right workforce for the right job*.

Setiap sekolah teknikal di negara ini, jelasnya, akan dapat mengeluarkan pekerja-pekerja khas untuk keperluan negara dalam sektor minyak dan gas.

Yang Berhormat seterusnya berkata, tiada sebarang modal diberikan tetapi kebanyakan kursus yang dikendalikan adalah dibiayai oleh kerajaan melalui skim dari Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi (JPKE) iaitu Initial Training untuk industri kebanyakan kursus dan sistem tersebut boleh dibuat dalam Tax Rebate.

Katanya, salah satu inisiatif Kementerian Kewangan ialah menggalakkan melatih orang tempatan dengan mengadakan *tax* tersebut bagi perbelanjaan melatih mereka.

"Framework tentang *competency* di Bahagian Tenaga sedang dalam penyiapan dan insya-Allah akan siap dalam bulan April dan Jun ini. Insya-Allah dengan adanya *competency framework* ini akan dapat lagi memastikan latihan orang kita itu akan bersesuaian dengan bidang pekerjaan yang akan mereka tempuhi," tegas Yang Berhormat Menteri Tenaga di JPM.

Tindakan akan diambil kepada pemberi lesen yang tidak mengikut piawaian

Laporan : Dk. Hajah Saidah Pg. Haji Omaralli

BANDAR SERI BEGAWAN, Isnin, 25 Mac. - Pada sesi perbincangan sebelah pagi hari ke-14 Majlis Mesyuarat Negara, Yang Berhormat Awang Haji Jumat bin Akim telah membangkitkan mengenai plat lesen pendaftaran kenderaan ada yang telah diluluskan menimbulkan spekulasi orang ramai dari segi ketahanan warnanya mudah kabur dan kurang jelas dilihat berbanding dengan nombor pendaftaran lama yang menggunakan pembalikan yang boleh dilihat

daripada jarak jauh.

Menteri Perhubungan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Hamzah Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Abdullah bin Begawan Mudim Dato Paduka Haji Bakar menjelaskan bahawa apabila plat lesen tersebut mula-mula dibenarkan ianya hanya untuk beberapa buah syarikat sahaja yang diketahui berkeupayaan untuk memberikan lesen yang tahan.

Tetapi setelah dibukakan dan pembekal tersebut, kata Yang Berhormat, telah memberikan kepada agen dan

sub-agen, timbullah beberapa kelemahan ini.

Menyedari akan perkara tersebut, tambah Yang Berhormat, Jabatan Pengangkutan Darat dan Kementerian Perhubungan akan meneliti perkara tersebut dan mengambil tindakan sama ada menggantung pihak-pihak yang memberikan lesen yang tidak mengikut piawaian itu.

"Mengenai sama ada ia mudah dilihat atau tidak, memanglah lesen yang lama itu mudah dilihat bukan sahaja kerana ia *reflective* tetapi kerana ianya lebih besar. Apa yang kita buat ini memenuhi piawaian yang ada," jelas Yang Berhormat.

Tindakan terhadap Teksi Sapu yang masih berleluasa

Laporan : Dk. Hajah Saidah Pg. Haji Omaralli

BANDAR SERI BEGAWAN, Isnin, 25 Mac. - Yang Berhormat Awang Haji Jumat bin Akim telah membangkitkan mengenai isu kegiatan teksi yang tidak berlesen berebut-rebut untuk mendapatkan penumpang di Pelabuhan Muara dalam sesi perbincangan sebelah pagi hari ke-14 Majlis Mesyuarat Negara (MMN).

Ketika menjawab isu berkenaan, Menteri Perhubungan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Hamzah Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Abdullah bin Begawan Mudim Dato Paduka Haji Bakar menjelaskan mengenai timbulnya teksi-teksi yang tidak berdaftar disebabkan jabatan Kementerian Perhubungan beberapa tahun yang lalu mengusahakan pemandu-pemandu teksi memandu secara bermeter.

Tetapi nampaknya pemandu teksi ini, tambah Yang Berhormat, menjadi kesulitan barangkali bagi mereka atau secara sengaja atau kerana beberapa tindakan yang diambil yang menjadikan perkara ini sukar.

Yang Berhormat selanjutnya menjelaskan, keadaan tersebut timbul disebabkan beberapa perkara antaranya kenderaan-kenderaan yang tidak berdaftar ini dipandu oleh orang-orang yang dikatakan kalau dalam ekonomik masuk dalam *unrecorded economic activity*. Yang bermaksud, mereka itu tidak membayar sewa, kita tidaklah menunjuk sesiapa dan selain itu mereka menggunakan kereta-kereta yang menggunakan subsidi kerajaan dari segi minyak, diesel dan sebagainya.

"Beberapa pemikiran telah timbul di Kementerian Perhubungan, beberapa cara untuk mengatasi perkara ini, yang paling radikal yang pernah kaola fikirkan untuk memberikan lesen kepada mereka yang tidak berlesen ini. Jadi biarlah pemandu teksi yang berlesen itu confirm, itu adalah satu boleh dikatakan desperate measure, mudah-mudahan kita tidak sampai ke sana," ungkap Yang berhormat.

Kejayaan RBA dalam industri Penerbangan

Laporan : Dk. Hajah Saidah Pg. Haji Omaralli

BANDAR SERI BEGAWAN, Isnin, 25 Mac. - Antara perkara yang turut dibangkitkan pada sesi perbincangan sebelah pagi hari ke-14 Majlis Mesyuarat Negara (MMN) termasuk mengenai kedudukan Syarikat Penerbangan Diraja Brunei (RBA) khusus mengenai kejayaannya dari segi pandangan komersial.

Perkara tersebut telah dibangkitkan oleh Yang Berhormat Awang Haji Mohd. Yusof bin Haji Dulamin.

Ketika menjawab perkara tersebut, Menteri Perhubungan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Hamzah Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Abdullah bin Begawan Mudim Dato Paduka Haji Bakar menjelaskan bahawa syarikat yang berjaya, jika dikira kepada industri penerbangan pada tahun lepas dan pada tahun ini dijangka hampir semua akan mengalami kerugian dalam industri berkenaan.

Yang Berhormat menambah, tahun lepas, dijangkakan daripada beribu buah syarikat

penerbangan yang ada, hanya dua atau tiga buah syarikat sahaja yang mengaut keuntungan. Syarikat-syarikat penerbangan tersebut, kata Yang Berhormat, digelar syarikat penerbangan klasik atau general iaitu syarikat penerbangan secara long dan *short haul* dan tergantung kepada beberapa perundangan yang tertentu.

Manakala syarikat penerbangan yang maju tersebut adalah yang tidak terikat kepada kaedah tradisional.

"Ini dapat dilihat daripada komen Ketua Pegawai Eksekutif syarikat penerbangan berkenaan sendiri yang datang ke Negara Brunei Darussalam apabila melihat gaya hidup kita dan menyatakan bahawa *none of you will be flying on my airlines*. Ini adalah kerana perbezaan syarikat penerbangan mereka adalah berdasarkan kepada pengembara-pengembara yang kurang berkemampuan yang mana tujuan mereka mengembara tersebut adalah berlainan dari

pengembara - pengembara biasa yang berkemampuan," jelas Yang Berhormat.

Oleh yang demikian, syarikat-syarikat penerbangan tersebut, tambah Yang Berhormat, masing-masing mempunyai niche yang berlainan.

Yang Berhormat menyatakan tujuan RBA ditubuhkan bagi mengambil kesemua keseluruhan niche tersebut yang bererti bukan sahaja orang yang berkemampuan bahkan orang tidak berkemampuan dan sebagainya juga mengikuti syarikat penerbangan ini.

"Wal hal, syarikat penerbangan yang maju berkenaan hanya mengambil *niche* bawahan sahaja, misalnya jika kita mengikuti penerbangan tersebut terpaksa datang awal, berat timbangan bagasi yang tidak boleh melebihi 15 kilogram, tidak diberikan hidangan ringan dan sebagainya," kata Yang Berhormat.

Yang Berhormat seterusnya berkata, penerbangan-penerbangan sedemikian selalunya dibuat bagi penerbangan di bawah masa lima jam. Tetapi jika penerbangan mengambil masa selama tujuh jam dengan keadaan begitu, mungkin kita tidak akan menyanggupinya.

Masalah perhubungan diambil perhatian

BANDAR SERI BEGAWAN, Isnin, 25 Mac. - Menteri Perhubungan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Hamzah Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Abdullah bin Begawan Mudim Dato Paduka Haji Bakar berkata, Jabatan Pengangkutan Darat tidak mempunyai sebarang dasar penguatkuasaan yang ketat bagi pemandu yang mencapai umur 70 tahun ke atas.

Walau bagaimanapun, pemandu-pemandu tersebut hendaklah membuat pengakuan dan pengesahan sama ada mereka itu masih layak memandu lagi atau tidak.

Menteri Perhubungan menjelaskan perkara ini ketika menjawab soalan yang ditimbulkan oleh Yang Berhormat Awang Haji Ramli bin Haji Lahit dan Yang Berhormat Orang Kaya Maha Bijaya Awang Haji Othman bin Uking mengenai isu pengubahsuaian kereta dan pengambilan lesen memandu.

Dalam pada itu, jika sekiranya penguatkuasaan ketat tersebut dilaksanakan, pihak JPD tidak akan menyediakan sebarang perkhidmatan pengakuan kesihatan bagi pemandu yang berumur 70 tahun ke atas kerana

Laporan : Rohani Haji Abdul Hamid
Foto : Pg. Amirulnizam Pg. Haji Mohd. Ali

mereka hendaklah mendapatkan perkhidmatan itu dengan belanja mereka sendiri, sama seperti penguatkuasaan yang dijalankan di negara Republik Singapura dan negara-negara lainnya.

"Mengenai keselamatan jentera berat, saya mengambil maklum dan terima kasih kepada Yang Berhormat Awang Haji Ramli bin Haji Lahit kerana cadangan-cadangan yang dikemukakanannya itu dan dalam pada itu juga saya mengambil kesempatan ini untuk memberitahu bahawa adalah sukar untuk penguatkuasa bertugas siang malam di sana sini dan kesalahan ini akan berlaku siang malam di sana sini adalah sukar untuk kita memberi seratus peratus coverage. Oleh kerana itu, saya mengadakan pusat yang dipanggil 119," ujar Yang Berhormat.

Oleh itu, Menteri Perhubungan menyeru orang ramai untuk menghubungi terus ke Motor Transport Licensing Authority (MTLA) yang tertera pada belakang kereta di talian 119 untuk mengambil langkah

secepatnya jika ada apa-apa perkara yang melanggar peraturan.

Yang Berhormat menyatakan, pihak Kementerian Perhubungan akan mengambil perhatian dan tindakan tentang cadangan-cadangan dan masalah-masalah yang dikemukakan oleh dua ahli Majlis Mesyuarat Negara Musim Kesembilan itu.

Sebelum itu, Yang Berhormat Pehin Kapitan Diraja Dato Paduka Goh King Chin menyentuh mengenai Akta Jabatan Laut yang mempunyai Akta Pemusnahan Perahu-Perahu agar dilaksanakan juga di JPD untuk pemusnahan kereta-kereta lama bertujuan untuk mengetahui jumlah sebenar kereta yang masih digunakan dan bukan untuk penyambungan lesen tahunan pendaftaran kereta sahaja.

Adalah tidak dinafikan juga bahawa sesetengah daripada pemandu-pemandu itu tidak mempunyai lesen memandu, jelasnya lagi.

Sementara itu, Yang Berhormat Awang Haji Jumat bin Akim juga menyatakan beberapa isu, antaranya ialah terdapatnya beberapa kelemahan berlaku bagi plat-plat lesen kereta akibat pembukaan pembekalan plat-plat tersebut kepada ejen-ejen dan sub-ejen, yang sebelum itu hanya dibenarkan kepada beberapa buah syarikat yang berkeupayaan untuk membuat plat-plat lesen yang tahan.

Yang Berhormat Awang Haji

MENTERI Perhubungan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Hamzah Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Abdullah bin Begawan Mudim Dato Paduka Haji Bakar.

Jumat juga menyentuh mengenai perkhidmatan teksi tidak berlesen yang boleh dikatakan philosophical kerana beberapa tahun lalu Kementerian Perhubungan telah mengusahakan Perkhidmatan Teksi secara bermeter dan akibatnya pemandu teksi itu mendapat kesulitan dalam menjalankan perkhidmatan tersebut, sama ada disengajakan ataupun perkara sedemikian telah menjadikan mereka semakin sukar.

Bukan itu saja katanya, masalah-masalah juga berlarutan kepada isu kenderaan-kenderaan tidak berdaftar yang dipandu oleh orang-orang yang tidak membayar sewa dan lebih malang lagi mereka juga menggunakan kereta-kereta subsidi kerajaan dari segi minyak.

Yang Berhormat juga meluahkan kekesalan mengenai tempat-tempat penyimpanan pengangkutan treler-treler kontena yang khususnya dari Daerah Belait dan Tutong, telah digunakan untuk tujuan pengguna-pengguna lain.

Sehubungan itu, pihak sektor swasta akan mengusahakan untuk mengendalikan petak-petak penyimpanan kereta secara bersewa yang akan ditempatkan di satu tempat yang lain.

Di samping itu, Yang Berhormat juga berharap agar posmen-posmen dapat berkhidmat dengan penuh dedikasi dan memikirkan kepentingan penerima surat kerana sering terjadi kesilapan menghantar surat ke alamat yang salah.

Pemasangan pancang, lampu dinaik taraf

Laporan : Hezlinawati Haji Abdul Karim

BANDAR SERI BEGAWAN, Isnin, 25 Mac. - Pemasangan pancang dan lampu yang menjadi panduan bagi para pengguna perkapalan dan perahu-perahu perlu dinaik taraf sesuai dengan piawaian antarabangsa.

Cadangan yang diusulkan oleh Yang Berhormat Awang Haji Jumat bin Akim itu adalah agar ia nampak kelihatan terutama sekali di tempat-tempat strategi seperti di tanjung-tanjung dan seumpamanya bagi mengelakkan orang ramai atau para pengguna perkapalan dari terkeliru terutama sekali apabila cuaca kurang baik seperti hujan dan berkabus.

Yang Berhormat Awang Haji Jumat juga menyentuh mengenai peliharaan dan pembesaran Sungai Terusan Kupang seperti yang pernah disuarakannya tahun lalu yang mana perkara itu sangat diperlukan oleh nelayan-nelayan dan perkhidmatan perahu-perahu tambang yang datang dari Daerah Temburong dan sekitarnya.

Sungai tersebut, jelas Yang Berhormat, merupakan laluan pintas untuk destinasi perjalanan ke Temburong dan lain-lain perjalanan; dan industri perahu tambang di Sungai Brunei yang telah dapat memberikan peluang dan pekerjaan kepada sebahagian orang ramai dan ini dapat membantu kerajaan dalam usaha menyediakan pekerjaan.

Yang Berhormat Awang Haji Jumat juga mencadangkan supaya Jabatan Laut mengadakan taklimat dan jika perlu kursus-kursus pengendali perahu tambang yang banyak beroperasi di negara ini khususnya di Kampung Ayer.

"Perkara ini adalah penting untuk keselamatan pengguna perahu tambang. Dengan yang demikian, ianya akan dapat meningkatkan keselamatan serta kefahaman dan memberikan disiplin serta berhemah dalam membawa penumpang," ujar Yang Berhormat.

Sementara itu, Yang Berhormat Awang Haji Ramli bin Haji Lahit pula mengusulkan cadangan agar Jabatan Laut atau satu lagi agensi lain bertanggungjawab dalam mengawal dan membolehkan orang ramai memohon permit bagi mengadakan apa juga perusahaan di sungai atau di laut dengan memantau dan memastikan kawasan tersebut selamat untuk dilalui dan tidak terhalang.

Jabatan-jabatan berkenaan, ujar Yang Berhormat juga bertanggungjawab memelihara dan menjaga kebersihan serta memberi kebenaran atau meluluskan setiap permohonan penggunaan kawasan sungai.

Usul-usul tersebut diutarakan oleh Yang Berhormat memandangkan perusahaan di laut dan di sungai semakin berkembang di negara ini terutamanya di rumah penginapan, rumah persendirian, ternakan ikan sangkar, ternakan ketam dan ternakan tiram.

Penerbangan Diraja Brunei Sentiasa amalkan Dasar Inovatif

SEBAHAGIAN pelajar-pelajar hadir pada sesi perbincangan hari ke-14 pada Majlis Mesyuarat Negara.

Laporan : Dk. Hajah Saidah Pg. Haji Omarall
Foto : Pg. Haji Bahar Pg. Haji Omar

BANDAR SERI BEGAWAN, Isnin, 25 Mac. - Mengenai sama ada Penerbangan Diraja Brunei sama ada akan turut sama dalam arus penguatkuasaan Lapangan Terbang Antarabangsa Brunei, Menteri Perhubungan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Hamzah Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Abdullah bin Begawan Mudim Dato Paduka Haji Bakar menyatakan sebagai

satu syarikat di bawah kawalan pihak sektor swasta, memang sentiasa mengamalkan dasar-dasar yang inovatif dan berdaya saing dan sentiasa mengikuti perkembangan penerbangan.

"Kita berharap Royal Brunei Airlines akan mengambil langkah-langkah yang bersesuaian bagi operasi dan keuntungan serta perkembangannya," kata Yang Berhormat ketika menjawab soalan yang diajukan oleh Yang Berhormat Awang Haji Mohd. Shafiee bin Ahmad pada sesi perbincangan sebelah pagi hari ke-14 Majlis Mesyuarat Negara.

Projek 'fiber-to-home' hampir selesai

Laporan : Hezlinawati Haji Abdul Karim
Foto : Pg. Haji Bahar Pg. Haji Omar

BANDAR SERI BEGAWAN, Isnin 25 Mac. - Fasa pertama dari empat fasa Projek 'fiber-to-home' hampir selesai dilaksanakan di kawasan-kawasan yang pesat membangun iaitu di kawasan Kampung Madang dan Kampung Manggis.

Demikian dijelaskan oleh Menteri Perhubungan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Hamzah Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Abdullah bin Begawan Mudim Dato Paduka Haji Bakar ketika mengulas pertanyaan yang ditimbulkan oleh Yang Berhormat Datin Paduka Dayang Hajah Salbiah binti Haji Sulaiman berhubung perkembangan projek berkenaan.

Pada asalnya, ujar Menteri Perhubungan, projek tersebut akan dijalankan dalam empat fasa iaitu bagi empat tempat sahaja: Bandar Seri Begawan, Gadong, Madang dan Seria dengan peruntukannya pada masa itu akan dikeluarkan oleh pihak TelBru sahaja.

Perkara seperti itu, jelas Yang Berhormat, menimbulkan apa yang panggil *cherry picking* sahaja atau tempat yang untung sahaja.

"Sehubungan itu, atas kurnia perkenan Kebawah Duli Yang Maha Mulia Paduka Seri Baginda Sultan dan Yang Di-Pertuan Negara Brunei Darussalam sebanyak BND230 juta telah diperuntukkan untuk semua kawasan dan dijalankan Fasa Pertama sahaja dahulu iaitu

di kawasan Kampung Madang dan Kampung Manggis, kerana tempat yang berkenaan pesat membangun dan ianya pun hampir selesai," jelas Yang Berhormat.

Bagi menjelaskan pertanyaan Yang Berhormat Datin Paduka Dayang Hajah Salbiah sama ada projek berkenaan akan berjaya menembusi kira-kira 80 peratus isi rumah seluruh negara, Yang Berhormat Menteri Perhubungan menjelaskan bahawa projek tersebut insya-Allah akan menembusi kawasan-kawasan terbabit, manakala harganya ketika ini sedang difikirkan oleh pihak TelBru untuk membolehkan orang ramai mampu memperolehnya.

Yang Berhormat Datin Paduka Dayang Hajah Salbiah juga menimbulkan tentang keluhan yang selalu disuarakan oleh pelanggan-pelanggan berhubung dengan perkhidmatan internet yang ada pada masa ini.

Setiap bulan, ujar Yang Berhormat Datin Paduka, pelanggan dikenakan bayaran penuh akan, tetapi mereka sering kali menghadapi gangguan.

Para pelanggan, ujar Yang Berhormat Datin Paduka, bukan saja memerlukan perkhidmatan yang laju malah yang penting juga ialah perkhidmatan tersebut sentiasa ada dan bukannya berkala.

Oleh itu, Yang Berhormat Datin Paduka menanyakan adakah perkhidmatan sistem baru ini akan menjamin mutu perkhidmatan yang akan diberikan kepada pelanggan seimbang dengan kadar-kadar bayaran bulanan itu nanti.

MENTERI Perhubungan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Hamzah Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Abdullah bin Begawan Mudim Dato Paduka Haji Bakar.

Pantau penggunaan laman sosial

Laporan :
Hezlinawati Haji Abdul Karim

BANDAR SERI BEGAWAN, Isnin, 25 Mac. - Penggunaan internet mahupun laman sosial seperti *facebook* dan *whatsapp* merupakan antara isu yang dibincangkan di hari ke-14 Persidangan Mesyuarat Pertama Dalam Musim Permesyuaratan Kesembilan Majlis Mesyuarat Negara.

Yang Berhormat Datin Paduka Dayang Hajah Zasia binti Sirin menyuarakan mengenai apakah usaha-usaha Kementerian Perhubungan untuk memantau atau mengawal penggunaan *facebook* ataupun *whatsapp* supaya jangan sampai penggunaannya dapat diistilahkan sebagai *overdose* sebaliknya dapat minimise penggunaannya.

Sementara itu, Yang Berhormat Awang Haji A. Ahmad bin Husain pula menyentuh mengenai penggunaan internet yang sudah terlalu luas digunakan yang mana banyak perkara boleh diperolehi di dalamnya termasuklah hal-hal yang berkaitan dengan masalah keagamaan.

Oleh itu, Yang Berhormat mempersoalkan apakah tidak ada keraguan tentang penyelewengan atau salah tafsir tentang hal-hal keagamaan dalam internet.

Mengulas isu-isu tersebut Menteri Perhubungan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Hamzah Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Abdullah bin Begawan Mudim Dato Paduka Haji Bakar menjelaskan, para pengguna laman sosial dan internet mestilah menanamkan nilai kebaikan ketika melayari atau menggunakan kemudahan di zaman teknologi maklumat ini.

Menurut Menteri Perhubungan apa yang boleh menjadi satu kemajuan pada masa akan datang janganlah hendaknya dikekang namun cadangan Yang Berhormat Datin Paduka Dayang Hajah Zasia akan diambil perhatian, sekurang-kurangnya menimbulkan satu tatacara untuk menggunakan *facebook*, *whatsapp* dan sebagainya.

Sementara itu, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Maharaja Kerna Dato Paduka Seri Haji Yaakub bin Pehin Orang Kaya Maharaja Diraja Dato Paduka Awang Haji Zainal menyeru pihak yang berwajib akan dapat memberikan penjelasan dan nasihat kepada orang ramai tentang penyalahgunaan siber atau garis panduan dalam sama-sama menjaga maruah dan bangsa.

Seruan dibuat susulan penyalahgunaan teknologi canggih oleh sebilangan orang ramai misalnya kejadian kemalangan jalan raya yang mengerikan atau kejadian-kejadian yang tidak diingini telah dirakam, *divideo*, digambar oleh orang yang berada di tempat kejadian sebelum Pasukan Polis Diraja Brunei sampai di tempat kejadian.

Mengulas isu tersebut Menteri Perhubungan berkata, perkara sedemikian adalah disedari dan Authority for Info-Communication Technology Industry (AiTi) sedang mengusahakan apa yang dipanggil *best practises* atau amalan-amalan terbaik atau tatacara penggunaan internet yang baik.

Namun apa yang diharapkan jelas Menteri Perhubungan ialah penanaman nilai kita dalam abad baru mengenai penggunaan media ini.

Penswastaaan jabatan tidak jejaskan pekerja tempatan

Laporan : Hezlinawati Haji Abdul Karim
Foto : Pg. Haji Bahar Pg. Haji Omar

BANDAR SERI BEGAWAN, Isnin, 25 Mac. - Para pekerja tempatan diberi jaminan tidak akan dibuang kerja dengan tidak ada sebab setelah pengkorporatan dan penswastaaan beberapa jabatan di bawah Kementerian Perhubungan.

Menteri Perhubungan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Hamzah Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Abdullah bin Begawan Mudim Dato Paduka Haji Bakar menyatakan perkara itu ketika menjawab pertanyaan yang diajukan oleh Yang Berhormat Awang Haji Mohd. Shafiee bin Ahmad berhubung nasib tenaga kerja tempatan

setelah pengkorporatan kementerian itu nanti.

Yang Berhormat menjelaskan perkhidmatan pekerja tempatan itu diberikan pilihan, yang mana dapat diambil terus bekerja akan diambil dan mana yang tidak dapat kadang-kadang ada yang dipencenkan terus dengan mengikut Akta Pencen.

Mengenai pertanyaan keramaian pekerja yang terlibat pula, Yang Berhormat menjelaskan, ia melibatkan hampir semua pekerja dalam kedua-dua jabatan yang terbabit.

YANG Berhormat Awang Haji Mohd. Shafiee bin Ahmad.

Tangani isu pengangkutan awam secara holistik

BANDAR SERI BEGAWAN, Isnin 25 Mac. - Isu-isu yang berhubung kait dengan cukup atau kurangnya jalan raya mestilah ditangani secara keseluruhan dan lebih baik ditangani secara holistik dengan melihat kepada master plan.

Menteri Perhubungan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Hamzah Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Abdullah bin Begawan Mudim Dato Paduka Haji Bakar menjelaskan perkara itu bagi mengulas isu yang dibangkitkan berhubung pengangkutan awam yang disuarakan oleh Yang Berhormat Datin Paduka Dayang Hajah Salbiah binti Haji Sulaiman dan Yang Berhormat Awang Haji Zulkipri bin Haji Abdul Hamid.

Yang Berhormat menjelaskan, penubuhan Autoriti Pengangkutan Darat yang dianggotai oleh pihak-pihak kerajaan yang berkepentingan seperti Jabatan Pengangkutan Darat (JPD), Pasukan Polis Diraja Brunei dan Jabatan Kerja Raya (JKR) seperti mana yang dicadangkan oleh kedua-dua Yang Berhormat itu masih dalam kajian.

Ketika ini jelas Menteri Perhubungan, belum tiba masanya untuk memecah JKR, kerana isu-isu yang melibatkan pengangkutan awam ini hanyalah isu-isu yang melibatkan cukup

atau kurangnya jalan raya yang mana bergantung pada *master plan*.

Yang Berhormat Datin Paduka Dayang Hajah Salbiah juga menyentuh mengenai bagaimana cara Sistem Demerit Points dikuatkuasakan jika tidak mendapat bantuan daripada alat-alat elektronik atau alat-alat teknologi.

Isu tersebut dibangkitkan oleh Yang Berhormat Datin Paduka Dayang Hajah Salbiah memandangkan tidak ada peruntukan yang diluluskan bagi pembelian alat-alat elektronik bagi projek berkenaan dalam peruntukan 2013/2014 di bawah Kementerian Pembangunan dan juga di bawah Peruntukan Pasukan Polis Diraja Brunei.

Yang Berhormat Datin Paduka berpendapat adalah sukar untuk mengenal pasti pemandu yang sering melanggar peraturan-peraturan jalan raya tanpa bantuan dari alat-alat pengesan.

Walaupun alat-alat tersebut mungkin tidak akan berjaya seratus peratus untuk mengesan, jelas Yang Berhormat Datin Paduka Dayang Hajah Salbiah, akan tetapi kehadirannya di tepi-tepi jalan juga akan berfungsi sebagai deterrent ataupun mendisiplinkan pemandu.

Laporan : Hezlinawati Haji Abdul Karim
Foto : Pg. Amirulnizam Pg. Haji Mohd. Ali

Bagi menjawab persoalan itu Menteri Perhubungan menjelaskan, keperluan tersebut akan diteliti dengan Kementerian Keuangan dan pihak-pihak yang berkepentingan iaitu macam mana cara yang baik untuk men-

jalankan projek berkenaan.

Dalam pada itu, Menteri Perhubungan menghargai beberapa tawaran daripada pihak-pihak sektor swasta seperti Syarikat Minyak Shell untuk mengadakan peralatan itu, demi

menjaga dan meningkatkan tahap keselamatan jalan raya.

Jelasnya, sesukar manapun sistem berkenaan akan dijalankan juga dan sekiranya pun tidak berjaya dengan sepenuhnya, insya-Allah sedikit kejayaan pun akan dapat menimbulkan sistem ataupun hikmah kepada pemandu di negara ini.

MENTERI Perhubungan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Hamzah Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Abdullah bin Begawan Mudim Dato Paduka Haji Bakar.

Peruntukan BND1 juta Program Belia Berdikari

Laporan : Wan Mohamad Sahran Wan Ahmadi

BANDAR SERI BEGAWAN, Selasa, 26 Mac. - Kementerian Kebudayaan, Belia dan Sukan (KKBS) bersama beberapa agensi kerajaan lain telah menyelenggarakan dan mengaturkan beberapa program dan rancangan dalam membangunkan para belia baik dari segi pendidikan, kemahiran, disiplin dan jati diri.

Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan menyatakan perkara demikian semasa menjawab persoalan yang dikemukakan oleh Yang Amat Mulia Pengiran Setia Negara Pengiran (Dr.) Haji

Mohd. Yusof bin Pengiran Haji Abdul Rahim mengenai cara memperkasakan belia pada sidang permesyuaratan Majlis Mesyuarat Negara sesi petang semalam.

Menurut Menteri Kebudayaan, Belia dan Sukan, terdapat dua peruntukan yang dihasratkan untuk memperkasakan belia-belia di Negara Brunei Darussalam iaitu sebanyak BND2 juta bagi Program Khidmat Bakti Negara dan BND1 juta diperuntukkan bagi Program Belia Berdikari.

Di samping itu tambahnya, KKBS juga merancang dan melaksanakan pelbagai bentuk program untuk para belia antaranya Program Belia Cinta Negara, Cabaran Belia dan juga ke arah menjenamakan semula Pusat Belia iaitu di Bandar Seri Begawan ke arah menjadikannya sebagai pusat kegiatan para belia dalam mengungkitkan perkara-perkara berkebakikan dan bermanfaat, di samping menggunakannya sebagai tempat mereka meningkatkan

MENTERI Kebudayaan, Belia dan Sukan, Yang Berhormat Pehin orang Kaya Pekerma Laila Diraja Dato Paduka Awang Haji Hazair bin Haji Abdullah.

Dasar baru perkhidmatan parabola

YANG Berhormat Awang Haji Mohd. Yusof bin Haji Dulamin

BANDAR SERI BEGAWAN, Isnin, 25 Mac. - Menteri Perhubungan, Yang Berhormat Pehin Orang Kaya Hamzah Pahlawan Dato Seri Setia Awang Haji Abdullah bin Begawan Mudim Dato Paduka Haji Bakar berkata, beberapa dasar dan pilihan baru diharap akan dibuat mengenai TVRO dalam sedikit masa lagi memandangkan penyelidikan mengenainya sudah sampai ke penghujungnya.

Menteri Perhubungan berkata demikian ketika mengulas isu yang dibangkitkan oleh Yang Berhormat Awang Haji Mohd. Yusof bin Haji Dulamin mengenai TVRO ataupun parabola memandangkan Kementerian Perhubungan telah membuat penyelidikan melalui penghulu-penghulu dan ketua-ketua kampung untuk mendapatkan respons atau pandangan mengenai perkhidmatan tersebut.

Ketika diajukan tentang pemberian permit untuk membawa alat berkenaan, Yang Berhormat Menteri Perhubungan menjelaskan ketika ini permit masih dibekukan sehingga dasar baru

Laporan : Hezlinawati Haji Abdul Karim

itu ada.

Menjawab pertanyaan Yang Berhormat Datin Paduka Dayang Hajah Zasia binti Sirin tentang memasukkan Televisyen Brunei ke dalam ASTRO pula, Menteri Perhubungan menjelaskan bahawa program-program yang dibeli oleh Televisyen Brunei mempunyai *copyright*

"Kalau kita memasukkan dalam ASTRO ia akan menyalahi *copyright* itu. Sebab itulah ASTRO tidak membawa program kita. Malah mereka membayar saja BND250,000 setahun sebagai pampasan kerana tidak memenuhi kehendak itu," jelas Menteri Perhubungan.

Senarai peruntukan bagi Kementerian-Kementerian dan Jabatan-Jabatan dibawahnya bagi tahun 2013 - 2014

GELARAN	JUMLAH YANG DIPERUNTUKAN
JABATAN PERDANA MENTERI	\$65,467,000.00
Jabatan Adat Istiadat Negara	\$3,374,520.00
Jabatan Audit	\$6,592,440.00
Biro Kawalan Narkotik	\$14,575,320.00
Biro Mencegah Rasuah	\$7,129,830.00
Jabatan Keselamatan Dalam Negeri	\$31,324,660.00
Jabatan Majlis-Majlis Mesyuarat Negara	\$2,921,400.00
Radio Televisyen Brunei	\$51,266,530.00
Jabatan Penerangan	\$7,065,470.00
Jabatan Perkhidmatan Awam	\$38,526,210.00
Jabatan Perkhidmatan Pengurusan	\$2,420,880.00
Polis Diraja Brunei	\$135,944,860.00
Suruhanjaya Perkhidmatan Awam	\$4,909,070.00
Jabatan Tenaga	\$5,975,890.00
Jabatan Mufti Kerajaan	\$5,469,330.00
Jabatan Perancangan dan Kemajuan Ekonomi	\$8,770,780.00
Bahagian Undang-Undang	\$759,600.00
Jabatan Percetakan Kerajaan	\$10,813,800.00
Jabatan Peguam Negara	\$10,782,290.00
Jabatan Kehakiman Negara	\$8,908,590.00
Pusat Kebangsaan E-Kerajaan	\$41,145,360.00
Jabatan Perkhidmatan Elektrik	\$134,550,980.00
Jabatan Penyelidikan Brunei	\$30,290,910.00
KEMENTERIAN PERTAHANAN	\$516,380,670.00
KEMENTERIAN HAL EHWAL LUAR NEGERI DAN PERDAGANGAN	\$144,195,225.00
JABATAN KEMENTERIAN KEWANGAN	\$387,407,572.00
Jabatan Kastam dan Eksais Diraja	\$14,954,000.00
Jabatan Perbendaharaan	\$10,880,500.00
Perkhidmatan Rampaian	\$418,196,780.00
Jabatan Perbekalan dan Stor Negara	\$3,596,200.00
Perkhidmatan Rampaian HMSF	\$115,324,300.00
JABATAN KEMENTERIAN HAL EHWAL DALAM NEGERI	\$29,599,750.00
Lembaga Bandaran Bandar Seri Begawan	\$22,536,080.00
Lembaga Bandaran Kuala Belait and Seria	\$8,911,990.00
Lembaga Bandaran Tutong	\$2,398,860.00
Jabatan Buruh	\$5,984,110.00
Pejabat Daerah Brunei dan Muara	\$13,696,350.00
Pejabat Daerah Belait	\$4,668,650.00
Pejabat Daerah Tutong	\$5,462,720.00
Pejabat Daerah Temburong	\$5,389,130.00
Jabatan Imigresen dan Pendaftaran Kebangsaan	\$19,699,240.00
Jabatan Penjara	\$13,487,600.00
Jabatan Bomba dan Penyelamat	\$35,102,850.00
KEMENTERIAN PENDIDIKAN	\$759,128,920.00
JABATAN KEMENTERIAN PERINDUSTRIAN DAN SUMBER-SUMBER UTAMA	\$43,795,950.00
Jabatan Perhutanan	\$8,618,050.00
Jabatan Perikanan	\$8,857,760.00
Jabatan Pertanian dan Agrimakanan	\$29,055,700.00
Badan Kemajuan Industri Brunei (BINA)	\$3,853,490.00
Jabatan Kemajuan Pelancongan	\$1,537,780.00
KEMENTERIAN HAL EHWAL UGAMA	\$256,186,853.00
JABATAN KEMENTERIAN PEMBANGUNAN	\$75,370,600.00
Jabatan Kemajuan Perumahan	\$15,463,500.00
Jabatan Kerja raya	\$176,024,700.00
Jabatan Perancang Bandar dan Desa	\$4,263,900.00
Jabatan Tanah	\$11,944,300.00
Jabatan Ukur	\$14,571,000.00
Jabatan Alam Sekitar, Taman dan Rekreasi	\$15,523,400.00
JABATAN KEMENTERIAN KEBUDAYAAN, BELIA DAN SUKAN	\$32,307,620.00
Dewan Bahasa dan Pustaka	\$13,015,260.00
Jabatan Belia dan Sukan	\$25,116,900.00
Muzium-Muzium	\$10,077,530.00
Pusat Sejarah	\$4,517,950.00
Jabatan Pembangunan Masyarakat	\$18,016,640.00
KEMENTERIAN KESIHATAN	\$366,479,400.00
JABATAN KEMENTERIAN PERHUBUNGAN	\$21,800,900.00
Jabatan Laut	\$5,213,500.00
Jabatan Pelabuhan-Pelabuhan	\$10,195,300.00
Jabatan Penerbangan Awam	\$23,760,400.00
Jabatan Pengangkutan Darat	\$7,800,200.00
Jabatan Perkhidmatan Pos	\$11,429,200.00
KEMAJUAN	\$1,050,000,000.00
	\$5,430,785,000.00